

ΓΕΩΡΓΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, ΤΗΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Κατακτούν την Ευρώπη οι πατάτες μας

Εξάγονται σε περισσότερες
από 26 χώρες

Περισσότερες από 50 διαφορετικές ποικιλίες πατάτας, οι οποίες εξάγονται σε 26 χώρες (ευρωπαϊκές και Τρίτες Χώρες), καλλιεργούνται σήμερα στην Κύπρο, με την κάθε μία από αυτές να έχει τα δικά της χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν τη χρήση της. Η πατατοκαλλιέργεια στην Κύπρο ξεπερνά τα 50 χιλιάδες δεκάρια, ενώ η παραγωγή υπολογίζεται σε πέραν των 120 χιλιάδων τόνων ετησίως. Το σημαντικότερο ποσοστό της παραγωγής αυτής, διακινείται σε κράτη μέλη της Ε.Ε. και μικρότερες ποσότητες χρησιμοποιούνται για την κάλυψη της εγχώριας ζήτησης σε νωπό προϊόν, της ζήτησης της ντόπιας μεταποιητικής βιομηχανίας, καθώς και για εξαγωγή σε Τρίτες Χώρες. Συγκεκριμένα εξάγονται σε χώρες όπως η Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Ολλανδία, η Ισπανία, το Κουβέιτ, το Ντουμπάι, η Ελβετία και πολλές άλλες. Σελ. 8,9

Έχουν μέλλον τα κυπριακά προϊόντα

Σελ. 12

της εγχώριας ζήτησης σε νωπό προϊόν, της ζήτησης της ντόπιας μεταποιητικής βιομηχανίας, καθώς και για εξαγωγή σε Τρίτες Χώρες. Συγκεκριμένα εξάγονται σε χώρες όπως η Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Ολλανδία, η Ισπανία, το Κουβέιτ, το Ντουμπάι, η Ελβετία και πολλές άλλες. Σελ. 8,9

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ - Σελ. 10

Τάσος Γιασεμίδης
Διοικητικός Σύμβουλος,
KPMG Limited

Σημαντικές προοπτικές
για γεωργία-κτηνοτροφία

Η ελπίδα για το αύριο ξεπροβάλλει στου βράχου τη σχισμάδα

«Το κυκλάμινο το κυπριακό», το ελκυστικό φυτό με τα λευκά ή ανοικτορόδινα πέταλα, που ταιριάζει με την γιορτινή ατμόσφαιρα και πλημμυρίζει αυτή την περίοδο την κυπριακή φύση, ομορφαινοντας ακόμα περισσότερο το κυπριακό τοπίο, συμβολίζοντας την ελπίδα και την προοπτική, για το 2021, που διαδέχεται μια πολύ δύσκολη χρονιά. Σελ. 2

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ιωάννης Βιολάρης

Διευθυντής Πωλήσεων ΣΟΠΑΖ

Θα στηρίξουμε
τους πελάτες μας και
αυτή τη δύσκολη ώρα

Σελ. 4,5

Προσκλητήριο σε νέους αγρότες

Προώθηση επιχειρηματικότητας
μέσα από το έργο CAPture the
Future Generation.

Σελ. 7

Βοήθεια στους αγρότες από την ΚΑΠ

Εκταμιεύεται εντός του 2021
το 30% των €8,07 δισ.

Σελ. 17

Lely Astronaut A5

Το νέο
ορόσημο στο
άρμεγμα

Αντιπρόσωπος Κύπρου: SMYRILLIS Trading Ltd, 22461100, www.smyrilllis.com

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Η ΘΕΣΗ ΜΑΣ

Η υπόθεση Cypra και οι ευθύνες του κράτους

Η δημόσια αντιπαράθεση γύρω από την υπόθεση του σφαγείου Cypra προκαλεί έντονο προβληματισμό στον κάθε υγιώς σκεπτόμενο πολίτη, ο οποίος ακούει από τα πλέον επίσημα χείλη ότι στην Κύπρο υπάρχει ένα νοσηρό μονοπωλιακό καθεστώς, το οποίο ουσιαστικά οδηγεί σε στρέβλωση της αγοράς.

Σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος αυτά τα ανήκουστα πράγματα δεν έπρεπε να έχουν θέση, δυστυχώς όμως για μια ακόμη φορά γινόμαστε μάρτυρες μιας απίστευτης κατάστασης με πολλαπλό οικονομικό κόστος, το οποίο επωμίζονται οι πολίτες.

Δεν έχουμε πρόθεση να εξετάσουμε την ουσία της υπόθεσης και δεν είναι δική μας δουλειά να διερευνήσουμε ζητήματα νομιμότητας του εν λόγω σφαγείου ή να εξετάσουμε κατά πόσον προκύπτουν θέματα παραβίασης της νομοθεσίας. Αυτό είναι καθήκον του κράτους και των αρμοδίων αρχών.

Έχουμε όμως την υποχρέωση να θίξουμε τα κακώς κείμενα και να αξιώσουμε από τις εντεταλμένες υπηρεσίες να ασκήσουν τον έλεγχο που πρέπει και να ενεργοποιήσουν τις διαδικασίες για τερματισμό αυτής της απαράδεκτης κατάστασης.

Το γεγονός και μόνον ότι υπήρξε παρέμβαση σε ανώτατο πολιτικό επίπεδο για την επαναλειτουργία του σφαγείου, προκειμένου να μην παρατηρηθεί έλλειψη κρέατος στην αγορά, δείχνει ακριβώς την έκταση του προβλήματος και αποκαλύπτει, ίσως, τη γενεσιουργό αιτία ανοχής μιας κατάστασης που δεν τιμά κανέναν. Αυτού του είδους οι στρεβλώσεις στην αγορά αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξη του υγιούς ανταγωνισμού και θα πρέπει να τερματιστούν. Τα δικαιώματα των καταναλωτών και η απρόσκοπτη λειτουργία της αγοράς θα πρέπει να είναι υπεράνω των όποιων άλλων σκοπιμοτήτων και συμφερόντων. Οι αρμόδιοι έχουν τον λόγο.

Μιχάλης Ππεκρής

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ

ΓΝΩΡΙΣΤΕ ΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΦΥΣΗ

Κυκλάμινο, το εθνικό φυτό της Κύπρου

Το κυπριακό κυκλάμινο (*Cyclamen cypricum*), εντοπίστηκε για πρώτη φορά από τον Αυστριακό βοτανικό Karl Georg Theodor Kotschy το 1862, ο οποίος και το περιέγραψε. Κατά το 6ο Βοτανικό Επιστημονικό Συνέδριο, τον Απρίλιο του 1996, το κυπριακό κυκλάμινο ανακηρύχθηκε ως εθνικό φυτό της Κύπρου. Ως εθνικό φυτό της Κύπρου καθορίστηκε και από το Υπουργικό Συμβούλιο, τον Φεβρουάριο του 2006. Το όνομα του γένους *Cyclamen*, φαίνεται να έχει σχέση με την ελληνική λέξη «κύκλος» και πιθανόν να αναφέρεται στην κυκλική, κονδυλωτή του ρίζα. Το επίθετο *cypricum* δόθηκε στο είδος λόγω ενδημισμού. Το γένος *Cyclamen* περιλαμβάνει 23 γνωστά είδη, με εξάπλωση στη μεσογειακή περιοχή και ανατολικά μέχρι τον Καύκασο και το Ιράν. Περιλαμβάνει κοσμικά φυτά και κάποια με εύοσμα άνθη. Στην Κύπρο αντιπροσωπεύεται από τρία ιθαγενή είδη, από τα οποία, το *Cyclamen cypricum* είναι ενδημικό. Το «κυκλάμινο το κυπριακό» απαντά στο μεγαλύτερο μέρος του νησιού, από τον Ακάμα και την ευρύτερη οροσειρά του Τροόδου έως και τον Πενταδάκτυλο, σε υψόμετρο από 50 μέχρι 1100 μέτρα. Ευδοκίμει σε δροσερές και σκιερές θέσεις, σε γκρεμούς, σε απότομες πλαγιές και σε όχθες ποταμών, συνήθως κάτω από θάμνους ή δέντρα. Το κυπριακό κυκλάμινο είναι πολυετής, κονδυλώδης πόα ύψους 7-15 εκ. Τα φύλλα του είναι αδιαίρετα, καρδιάσχημα, μάλλον σαρκώδη, με μακρύ μίσχο και οδοντωτές παρυφές. Χαρακτηριστικό των φύλλων είναι το βαθύ πορφυρό χρώμα της κάτω επιφάνειάς τους. Τα άνθη του είναι εύοσμα,

μονήρη, με μακρύ μίσχο και πέντε λευκά ή ανοικτορόδινα πέταλα, που στη βάση φέρουν χαρακτηριστική ακανόνιστη ζώνη σε σχήμα «M» βαθυκόκκινου χρώματος. Ανθίζει από Σεπτέμβριο μέχρι Ιανουάριο, συνήθως πριν από την έκπτυξη των φύλλων. Αμέσως μετά την άνθηση, οι μίσχοι των ανθέων, περιελίσσονται σπειροειδώς, από την κορυφή προς τη βάση, και στην κορυφή τους σχηματίζονται σφαιρικές κάψες (καρποί). Κατά την αρχαιότητα, η ρίζα του κυκλάμινου χρησιμοποιούνταν για τις πυώδεις φλεγμονές. Στις μέρες μας, με τα φύλλα του κυκλάμινου παρασκευάζονται τα παραδοσιακά κυπριακά κουπέπια. Παρόλο που τα άνθη του είναι εύοσμα, δεν εντοπίστηκαν πληροφορίες ή μαρτυρίες για οποιαδήποτε αξιοποίησή τους.

Όλα τα είδη κυκλάμινου προστατεύονται από τη Σύμβαση για το Διεθνές Εμπόριο Απειλούμενων ειδών (CITES). Μεγάλο μέρος του πληθυσμού του είδους, βρίσκεται σε προστατευόμενες περιοχές του ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000, σε εθνικά δασικά πάρκα ή άλλη κρατική δασική γη με ελεγχόμενες δραστηριότητες. Επίσης, καλλιεργείται σε βοτανικούς κήπους και κέντρα περιβαλλοντικής ενημέρωσης.

ΠΗΓΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.

ΕΡΕΥΝΑ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΣΗΦ, ΓΕΩΡΓΙΑ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

γεωργοκτηνοτρόφος

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ,
ΤΗΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

ISSN 2672-7862 (print)
ISSN 2672-7870 (online)

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
εφημερίδα ο γεωργοκτηνοτρόφος

Γλάδστωνος 01, 6023, Παναγιώτειο Μέγαρο
5ος Όροφος, Διαμέρισμα 505, Λάρνακα
Τηλ: 24 400 664
email: georgoktinotrofos@gmail.com

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ

άλφα δημιουργική
www.alfa.com.cy

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Proteas Press Ltd

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Γεμάτη η ατζέντα Καδή για το 2021

Πανδημία, Πράσινη Συμφωνία, χαλούμι και πολλά άλλα ανοικτά μέτωπα για το Υπουργείο Γεωργίας

Η διαχείριση των επιπτώσεων της υγειονομικής κρίσης στον αγροτικό κόσμο και υιοθέτηση των αρχών της ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal), είναι οι δύο βασικότερες προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για το 2021. Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει πάνω από 50 μεγάλα αναπτυξιακά έργα και η καταψήφισή του αναμένεται ότι θα δημιουργήσει ορισμένα προβλήματα, τα οποία θα είναι διαχειρίσιμα εάν ο νέος προϋπολογισμός υπερψηφιστεί σύντομα.

Ο Κώστας Καδής ανέφερε ότι εντός του 2020, το Υπουργείο αντέδρασε άμεσα και στήριξε τον ευρύτερο αγροτικό τομέα με μια σειρά από μέτρα, ώστε να παραμείνει βιώσιμος και να λειτουργεί απρόσκοπτα, διασφαλίζοντας την επάρκεια και ασφάλεια των τροφίμων για τον Κύπριο καταναλωτή.

Επισημάνε, επίσης, ότι στους σχεδιασμούς των πολιτικών του Υπουργείου του κατά την επόμενη περίοδο, λαμβάνονται υπόψη οι κεντρικές πολιτικές της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) της ΕΕ και ιδιαίτερα αυτές που έχουν άμεση σχέση με τις αρμοδιότητες του ΥΓΑΑΠ, όπως η υιοθέτηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας, η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050 και η πολιτική «Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο».

Πρόσθεσε ότι μέσα από έργα και δράσεις στους τομείς που υπηρετεί το Υπουργείο, επιδιώκεται η δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης και η ανάπτυξη των αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων και η προστασία του περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με τον Υπουργό, ο Προϋπολογισμός του ΥΓΑΑΠ για το έτος 2021, περιλαμβανομένων των Τμημάτων και Υπηρεσιών που υπάγονται σ' αυτό, ανέρχεται στα €276 εκ. Σημειώνεται ότι, στο πιο πάνω ποσό δεν περιλαμβάνεται το ποσό για τα έργα του Υπουργείου που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ύψους €41,3 εκ. για το έτος 2021. Τα έργα αυτά περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης. Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη τα εν λόγω συγχρηματοδοτούμενα έργα ο συνολικός Προϋπολογισμός του ΥΓΑΑΠ ανέρχεται στα €317,3 εκ. σε σύγκριση με €312,9 εκ. το έτος 2020, παρουσιάζοντας αύξηση €4,4 εκ. ή 1% σε σύγκριση με το έτος 2020.

Ο κ. Καδής ανέφερε ότι υπέγραψε νομοθεσία για διαχείριση οικιακών αποβλήτων που έρχεται στη Βουλή και έκανε έκκληση στην Επιτροπή Περιβάλλοντος να τον εξετάσει κατά προτεραιότητα. Ανέφερε επίσης ότι είναι έτοιμοι και οι σχετικοί κανονισμοί. Αναφερόμενος σε άλλα θέματα, ο κ. Καδής είπε ότι ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει επιπλέον

Ερχονται εξελίξεις για το χαλούμι

Αναφερόμενος στο φάκελο για κατοχύρωση του χαλουμιού που εκκρεμεί ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο Κώστας Καδής είπε ότι υπήρξε μια πολύ έντονη κινητοποίηση και πρόσφατα μίλησε τηλεφωνικά με τον Ευρωπαίο Επίτροπο Αγροτικής Ανάπτυξης για το θέμα, ενώ εξέφρασε την ελπίδα ότι αυτή τη φορά θα βρεθούμε πιο κοντά στην επίλυση του προβλήματος, στο οποίο εμπλέκονται διάφορες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ανέφερε ότι υπήρξε διαφορετική αντίληψη μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών και είναι σημαντικό ότι κατάφεραν να φέρουν μαζί όλες τις υπηρεσίες της ΕΕ. Ανέφερε ότι το θέμα έχει τεθεί σε όλα τα επίπεδα και εξέφρασε την ελπίδα να υπάρξει λύση σύντομα.

Αναφορικά με την επάρκεια του αιγοπρόβειου γάλακτος για τις ανάγκες του χαλουμιού ανέφερε ότι υπήρξε σημαντική αύξηση αλλά δεν είναι ακόμα αρκετή για να ανταποκριθεί στο πρότυπο, ωστόσο με την πάροδο του χρόνου θα φτάνουν όλο και περισσότερο αυτό το ποσοστό. Παράλληλα ανέφερε ότι το Υπουργείο εργάζεται για αναθεώρηση του νόμου για τις κτηνοτροφικές περιοχές, ώστε να υπάρξει σωστή διαχείρισή τους. Σημείωσε ότι δεν μπορεί να πετά το χαλούμι και να μην θέλουμε τις κτηνοτροφικές περιοχές.

ποσό για ίδρυση επαρχιακού καταφυγίου ζώων και θα γίνουν παρεμβάσεις εκεί και όπου χρειαστεί. Είπε επίσης ότι οι κανονισμοί που αφορούν τον νόμο για την ευημερία των ζώων έχουν δημοσιευτεί και ήδη βγήκε το Υπουργείο σε διαγωνισμούς.

Παράλληλα ανέφερε ότι σημαντικά νομοσχέδια του Υπουργείου όπως αυτό για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, το σήμα της Κύπρου και τις λαϊκές εκκρεμούν εδώ και καιρό στη Νομική Υπηρεσία και ζήτησε από τους βουλευτές να ασκήσουν πιέσεις για να εξεταστούν πιο σύντομα.

Αναφορικά με τον έλεγχο στα σφαγεία ανέφερε ότι πέραν αυτό τις επιθεωρήσεις που γίνονται από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, ο έλεγχος αυτός καθ'αυτός υπάρχει σκέψη να ανατεθεί σε ιδιώτες με αγορά υπηρεσιών ώστε να αποδεσμευτεί προσωπικό από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες.

Είπε ακόμα ότι φέτος ολοκληρώνεται η μεγάλη μονάδα αφαλάτωσης στην Πάφο που θα καλύπτει πλήρως τις ανάγκες ύδρευσης της πόλης.

Σε σχέση με τη δυνατότητα σφαγής ζώων με τη μέθοδο του κοσέρ για να ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες λατρευτικές συνήθειες, είπε ότι σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ αυτό μπορεί να γίνει μόνο για τις ανάγκες του ντόπιου πληθυσμού και όχι για εξαγωγές, ενώ τόνισε ότι δεν τίθεται θέμα επαναφοράς του θέματος αυτού και δεν βρίσκεται στις προτεραιότητες του Υπουργείου. Ανέφερε ότι ο τοπικός πληθυσμός ικανοποιείται από εισαγωγές, ενώ δεν πρόκειται να υιοθετήσουν πρακτικές που να είναι σε αντίθεση με την ευημερία των ζώων.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΙΟΛΑΡΗΣ, Διευθυντής Πωλήσεων ΣΟΠΑΖ

Πρωταγωνιστής της οικονομίας ο ΣΟΠΑΖ εδώ και 60 χρόνια

Σοβαρά οικονομικά προβλήματα σε όλους σχεδόν τους γεωργοκτηνοτρόφους από την πανδημία

Εξήντα χρόνια ιστορίας κλείνει ο Συνεργατικός Οργανισμός Παραγωγής Ζωοτροφών (ΣΟΠΑΖ) Λτδ, οποίος από την ίδρυσή του ήταν άρρηκτα συνδεδεμένος και πλήρως ταυτισμένος με την ανάπτυξη του γεωργοκτηνοτροφικού τομέα στην Κύπρο. Την περίοδο της δραστηριοποίησής του εδραιώθηκε ως ο μεγαλύτερος οργανισμός παραγωγής ζωοτροφών, καλύπτοντας

όλα τα είδη παραγωγικών ειδών. Σήμερα, παρά τις αλλαγές που συνέβησαν τα τελευταία χρόνια παραμένει εύρωστος και δυνατός ο Οργανισμός με τον ετήσιο κύκλο εργασιών για το 2020 να φθάνει τα €70 εκατ. Ο διευθυντής πωλήσεων του Οργανισμού, Ιωάννης Βιολάρης, παραχώρησε συνέντευξη στην εφημερίδα μας για τα 60χρονα του Οργανισμού.

Πότε ιδρύθηκε ο ΣΟΠΑΖ ποιος ήταν ο βασικός σκοπός δραστηριότητάς του και ποια ήταν η προσφορά του στον τόπο μέχρι την έλευση ανταγωνιστών;

Ο Συνεργατικός Οργανισμός Παραγωγής Ζωοτροφών (ΣΟΠΑΖ) Λτδ, ιδρύθηκε στις 24 Μαρτίου 1961 ως Συνεργατική Εταιρεία για την εξυπηρέτηση του αγροτικού κόσμου της Κύπρου και κυρίως των κτηνοτρόφων που τότε αποτελούσαν, μαζί με τους γεωργούς, ένα πολύ μεγάλο μέρος του πληθυσμού.

Σήμερα, μετά από σχεδόν 60 χρόνια λειτουργίας, δραστηριοποιείται σε τρεις καθιερωμένους τομείς που έχουν άμεση σχέση και είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με τον πρωτογενή τομέα της οικονομίας.

Διαθέτει δύο εργοστάσια παραγωγής ζωοτροφών (Αραδίππου και Αθηνών) και 10 καταστήματα χονδρικής και λιανικής πώλησης σε όλη τη Κύπρο (Παλλουριώτισσα, Άγιος Δομέτιος, Ακάκι, Δάλι, Λεμεσός, Λάρνακα, Μαρώνη, Ξυλοφάγου, Πάφος και Πόλη Χρυσοχούς). Επίσης, διαθέτει πέραν των 20.000 τετραγωνικών μέτρων αποθηκευτικούς χώρους για εξυπηρέτηση των αναγκών, τόσο του Οργανισμού όσο και των πελατών του.

Απασχολεί 106 άτομα μόνιμο προσωπικό τα οποία καθημερινά και πάνω σε παγκύπρια βάση, προσφέρουν τις υπηρεσίες και τις γνώσεις τους σε όλους τους πελάτες του Οργανισμού.

Γεωπόνοι, Διατροφολόγοι, Ζωοτέχνες, Κτηνίατροι, Μηχανολόγοι, Λογιστές, Πωλητές, Οδηγοί και εργατικό προσωπικό, καθημερινά βρίσκονται σε όλη τη Κύπρο, κοντά και δίπλα στους πελάτες μας, προσπαθώντας πάντα για τη καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση τους.

Ο ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ ως συνεργατική εταιρεία δεν έχει ως αυτοσκοπό το κέρδος. Η λειτουργία του είναι βασισμένη στις συνεργατικές αρχές και αξίες, γεγονός πολύ σημαντικό κατά τη γνώμη μου, ειδικά στις πολύ δύσκολες οικονομικές συνθήκες που όλοι βιώνουμε τη τελευταία δεκαετία. Η σχέση του ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ με τους πελάτες του είναι καθαρά σχέση συμβίωσης. Τα καλά αποτελέσματα για το πελάτη μας σημαίνουν αυτόματα και καλά αποτελέσματα για τον Οργανισμό μας. Για αυτό και ένα από τα βασικά συνθήματα που κάνουμε πράξη είναι ότι «ΜΑΖΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ».

Η συνεργασία του Οργανισμού με μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες του εξωτερικού, έχει μεταφέρει στην Κύπρο μεγάλη γκάμα προϊόντων αγροεφοδίων αλλά και τεχνολογία, η οποία μεταφέρεται προς τους πελάτες μας

συμβάλλοντας έτσι τα μέγιστα στη αύξηση των αποδόσεων και της παραγωγής τροφίμων. Επίσης οι γεωπόνοι σε συνεργασία με τους αδειούχους πωλητές μας προσφέρουν υπηρεσίες και συμβουλές προς τους γεωργούς συμβάλλοντας τόσο στην ενημέρωσή τους, όσο και στη αύξηση της παραγωγής τους και κατ'επέκταση του εισοδήματός τους.

Ποιος είναι ο ρόλος του Οργανισμού στην εξυπηρέτηση της κυπριακής γεωργοκτηνοτροφίας;

Παρέχοντας ποιοτικές και ανταγωνιστικές λύσεις καθώς και επιστημονικές συμβουλευτικές υπηρεσίες, είμαστε σίγουροι ότι ο πρωταγωνιστικός ρόλος του ΣΟΠΑΖ στον πρωτογενή τομέα θα συνεχιστεί και θα ενισχυθεί ακόμη περισσότερο τα επόμενα χρόνια.

Ο συνεχής εκσυγχρονισμός του Οργανισμού και η πιστοποίηση του σε θέματα ποιότητας, ασφάλειας και υγείας,

ανθρώπινου δυναμικού και υγιών εργασιακών σχέσεων, αποτελεί βασικό στόχο για όλους εμάς στον ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ, ώστε να συνεχίσουμε να παρέχουμε ακόμη καλύτερες υπηρεσίες προς τους πελάτες μας αλλά και τις καλύτερες εργασιακές συνθήκες για το προσωπικό μας.

Συμπερασματικά, θεωρώ υποχρέωση όλων μας στον ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ τη συνεχή στήριξη, ανάδειξη και ενδυνάμωση του πρωτογενούς τομέα. Δυστυχώς τις τελευταίες δεκαετίες αυτό δεν συμβαίνει, αφού έχουμε επιλέξει να ασχολούμαστε ως χώρα μόνο με το τουρισμό και τις υπηρεσίες.

Η οικονομική κρίση του 2013 αλλά και η σημερινή κρίση με τη πανδημία, έχει αναδείξει για πολλοστή φορά την ανάγκη για την ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα αφού αυτός σε τελευταία ανάλυση πάντοτε παραμένει ζωντανός. Άλλωστε όπως ισχύει σε απόλυτο βαθμό: Εμείς στο ΣΟΠΑΖ παράγουμε τροφή για την τροφή μας!!!

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΠΛΗΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Θα σταθούμε στο πλευρό του κάθε πελάτη μας αυτή τη δύσκολη ώρα

Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεάσει οι πρωτόγνωρες συνθήκες που ζούμε με την πανδημία του κορωνοϊού τον ΣΟΠΑΖ; Έχει περισσότερες ανάγκες να διαχειριστεί;

Η πρωτόγνωρη κατάσταση που όλοι βιώνουμε εδώ και 10 μήνες, εκτός από τη ψυχολογική πίεση και κούραση που όλοι έχουμε υποστεί, έχει δημιουργήσει και σοβαρά οικονομικά προβλήματα σε όλους σχεδόν τους πελάτες μας. Όσον αφορά τους γεωργούς, οι οποίοι ασχολούνται με τη παραγωγή λαχανικών και φρούτων, το κλείσιμο και οι περιορισμοί στο χώρο της εστίασης, καθώς και η μη έλευση τουριστών κατά την καλοκαιρινή περίοδο, έχει δυσκολέψει σε μεγάλο βαθμό τη διάθεση των αγροτικών προϊόντων. Ακόμη ένας περιοριστικός παράγοντας είναι η δυσκολία στην εύρεση τρόπων για μεταφορά και εξαγωγή προϊόντων στο εξωτερικό.

Όσον αφορά τους κτηνοτρόφους που ασχολούνται κυρίως με την παραγωγή κρέατος, το πλήγμα ήταν και είναι ακόμη μεγαλύτερο αφού η κατανάλωσή του έχει μειωθεί σημαντικά τόσο από τη μη έλευση τουριστών αλλά και από κλείσιμο των χώρων εστίασης.

Στόχος και σκοπός του ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ είναι η συνεχής και απρόσκοπτη στήριξη του αγροτικού κόσμου της Κύπρου, ώστε να μπορέσουμε να ανταποδώσουμε στο ελάχιστο αυτή την εμπιστοσύνη που μας δείχνουν οι Κύπριοι αγρότες, γεωργοί και κτηνοτρόφοι, εδώ και 60 χρόνια. Σε αυτή τη δύσκολη στιγμή, ο ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ διαβεβαιώνει ότι θα σταθεί για μια ακόμη φορά στο πλευρό του κάθε πελάτη ξεχωριστά, αφού για 60 χρόνια αυτό πράττει. Υπάρχει πλέον μια αμφίδρομη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ του Οργανισμού και του κάθε πελάτη και αυτό θα διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού ώστε αυτή η σχέση να μην κινδυνεύσει.

Εξαγορά και επέκταση δραστηριοτήτων

Η εταιρεία προχώρησε σε συνένωση εργασιών με τις εμπορικές δραστηριότητες της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας (Αγροεφόδια) και της Σ.Π.Ε. Αλληλεγγύης. Έχει πετύχει η συγχώνευση των εταιρειών;

Στις 31/03/2015 ο ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ προχώρησε σε εξαγορά των εμπορικών εργασιών της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και της ΣΠΕ Αλληλεγγύης. Με την απόκτηση αυτών των εργασιών, ο Οργανισμός διείσδυσε δυναμικά στην αγορά των Αγροεφοδίων, ενώ ταυτόχρονα πολλαπλασίασε τη δύναμη του στην αγορά ζωοτροφών. Αυτή η κίνηση έχει καταστήσει πλέον τον Οργανισμό μας ως ηγέτη του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας με πολύ μεγάλο όφελος προς το πελάτη μας, γεωργό ή κτηνοτρόφο, αφού πλέον από το 2015 και μετά, καλύπτουμε όλο το φάσμα των αναγκών του. Έτσι, μόλις 9 μήνες μετά τη διπλή εξαγορά και συγκεκριμένα από τη 01/01/2016, ο ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ πλέον αποτελεί μία ενιαία συνεργατική εταιρεία με ενοποιημένες στον απόλυτο βαθμό όλες τις λειτουργικές διαδικασίες του, καθιστώντας τον με αυτό τον τρόπο ως το μεγαλύτερο πρωταγωνιστή του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας της χώρας μας.

Οι τρεις τομείς αγορές στους οποίους δραστηριοποιείται

Σήμερα, ο ΣΟΠΑΖ δραστηριοποιείται σε τρεις αγορές: την εμπορία δημητριακών και άλλων απλών ζωοτροφών, την παραγωγή σύνθετων ζωοτροφών και την εμπορία λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων. Μπορείτε να μας περιγράψετε τους τρεις τομείς δραστηριότητας;

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ ΓΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ

Εισαγωγή και διάθεση 230.000 τόνων δημητριακών προς τους κτηνοτρόφους που διαθέτουν ιδιόκτητους μύλους εντός των υποστατικών τους αλλά και σε άλλα εργοστάσια ζωοτροφών. Οι εισαγωγές γίνονται με καράβια-φορτηγά στο λιμάνι Λάρνακας από εγνωσμένης αξίας προμηθευτές του εξωτερικού. Όλα τα προϊόντα πληρούν τις πιο αυστηρές προδιαγραφές που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση προς όλα τα Κράτη - μέλη και δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος για τη υγεία των ζώων και κατ'επέκταση του κοινού. Τα βασικά δημητριακά που εισάγονται είναι: αραβόσιτος - κριθάρι - σόγια - σιτάρι - ζαχαρόπιτα - ηλιανθόπιτα - τριφύλλι και DDGS. Επίσης, σε συνεργασία με τη μεγαλύτερη ομάδα Κύ-

πριων σιτηροπαραγωγών, έχουμε προχωρήσει σε ένα είδος συμβολαιακής γεωργίας, όπου παρέχοντας όλα τα αναγκαία αγροεφόδια για την καλλιέργεια των σιτηρών όπως, σπόροι, λιπάσματα και φυτοπροστατευτικά προϊόντα, στο τέλος με τη συγκομιδή, αγοράζουμε μεγάλο μέρος της ντόπιας κυπριακής παραγωγής σιτηρών, βοηθώντας με αυτό τον τρόπο στη βελτίωση του εισοδήματος του Κύπριου αγρότη.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ

Παραγωγή και διάθεση προς τους κτηνοτρόφους 65.000 τόνων ζωοτροφών σε μορφή PELLEΤ ή MUSH τόσο χύδην όσο και ενσασκισμένων. Η παραγωγή και συσκευασία αυτών των ζωοτροφών γίνεται στα δύο εργοστάσια παραγωγής και συσκευασίας που διατηρούμε στη επαρχία Λάρνακας και συγκεκριμένα στη Αραδίππου και στη Αθηνών. Οι ζωοτροφές που παράγονται καλύπτουν τις ανάγκες διατροφής όλων των παραγωγικών ζώων όπως αγελάδες, αιγοπρόβατα, πουλερικά, χοίροι καθώς επίσης και σε ζώα συντροφιάς όπως άλογα, σκύλοι και γάτοι.

Πρόσφατα έχουν ολοκληρωθεί οι σχετικές προσθή-

κες και τίθεται σε λειτουργία στο εργοστάσιο Αθηνών, γραμμή παραγωγής και συσκευασίας ζωοτροφών σε μορφή PELLEΤ, μια επένδυση η οποία θα αυξήσει την ετήσια παραγωγή κατά 10.000 τόνους, φτάνοντας έτσι συνολικά τους 75.000 τόνους ετησίως. Επίσης ο Οργανισμός συνεργάζεται με έμπειρους και διακεκριμένους διατροφολόγους ζώων, ζωοτέχνες και κτηνιάτρους ώστε να προσφέρει τις καλύτερες υπηρεσίες προς τους πελάτες του.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΓΡΟΕΦΟΔΙΩΝ

Εισαγωγή και διάθεση όλων των ειδών αγροεφοδίων προς τους γεωργούς όπως: λιπάσματα, φυτοφάρμακα, θειάφι, πατατόσπορος, σπόροι σιτηρών, μικρά γεωργικά εργαλεία, ψεκαστήρες και μέσα ατομικής προστασίας.

Η εξαγορά των εμπορικών εργασιών της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας που ιδρύθηκε το 1937 και έχοντας τεράστια δυναμική και εμπειρία στο κλάδο αγροεφοδίων, έχει καταστήσει τον ΣΟΠΑΖ, αμέσως μετά την είσοδο του και σε αυτή τη αγορά, ως πρωταγωνιστή.

- Συμβουλευτικές Υπηρεσίες
- Ενημέρωση και Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
- Ενημέρωση για θέματα Ευρωπαϊκών και Εθνικών Σχεδίων και Προγραμμάτων Επιχορήγησης
- Σχεδιασμός, Οργάνωση, Υλοποίηση Σεμιναρίων και Προγραμμάτων Κατάρτισης
- Ετοιμασία εντύπων - αιτήσεων
- Ανάπτυξη, διαχείριση και υλοποίηση Επιχειρηματικών Πλάνων
- Υλοποίηση Επιχορηγημένων Ερευνητικών Έργων
- Μελέτες Βιωσιμότητας

 Συμβουλευτικές υπηρεσίες προς Γεωργούς και Κτηνοτρόφους

Γλάδστωνος 01, 6023 Λάρνακα
Παναγιώτειο Μέγαρο, 5^{ος} όροφος, Γρ. 505

+357 24 400 664

+357 24 103 700

zebraniciconsulting@gmail.com

www.zebranico.com

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Προσκλητήριο σε νέους αγρότες

Πρώθηση επιχειρηματικότητας ανάμεσα στη νέα γενιά μέσα από το έργο CAPture the Future Generation

Μέτρα για ένταξη νέων αγροτών αλλά και στήριξη και βελτίωση του περιβάλλοντος στο οποίο θα δραστηριοποιούνται θα περιλαμβάνει ο νέος στρατηγικός σχεδιασμός της Κύπρου στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό διαβεβαίωσε ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κατά την παρουσίαση του έργου «CAPture the Future Generation», το οποίο αναδεικνύει τις προκλήσεις του γηράσκοντος αγροτικού πληθυσμού και την προώθηση της επιχειρηματικότητας ανάμεσα στη νέα γενιά. Το έργο έχει διάρκεια ένα χρόνο και υλοποιείται από την εταιρεία IMH. Η υλοποίηση του έργου άρχισε τον Αύγουστο του 2020 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούλιο του 2021. Το πρόγραμμα υλοποιείται με χρηματοδότηση κατά 60% από τον πρόγραμμα IMCAP (Funds for information measures relating to the common agricultural policy) της ΕΕ. Όπως ανέφερε ο κ. Καδής τόσο η νέα ΚΑΠ και το νέο στρατηγικό σχέδιο της Κύπρου, όσο και αυτό της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, περιλαμβάνουν μια σειρά από μέτρα που στοχεύουν στην ένταξη νέων αγροτών στο επάγγελμα.

«Μέσα από τα προηγούμενα σχέδια είδαμε έναν αριθμό νέων ανθρώπων να μπαίνουν στον αγροτικό τομέα, είδαμε πάρα πολύ ενδιαφέρουσες πρωτοβουλίες, νέες αγροτικές επιχειρήσεις. Αυτό που θέλουμε είναι να τα αυξήσουμε και έχουμε μια σειρά από μέτρα τα οποία κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση», είπε ο κ. Καδής. Πρόσθεσε ότι είναι μέτρα τα οποία αφορούν την στήριξη των ίδιων των αγροτών ώστε να μπει ο νέος αγρότης στο επάγγελμα και στη συνέχεια υπήρχε ηριμοδότηση της αγροτικής υποδομής για να δραστηριοποιηθεί και να είναι βιώσιμη η παρουσία του στον αγροτικό τομέα. Από την άλλη, πρόσθεσε, μια άλλη σειρά έργων στόχευαν στο να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης στις αγροτικές περιοχές. Όπως είπε εκεί είναι μια πολύ μεγάλη πρόκληση, διότι ένας αγρότης που θέλει να δραστηριοποιηθεί στον αγροτικό τομέα και να ζήσει στην ύπαιθρο δεν πρέπει μόνο να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα της εκμετάλλευσής του, πρέπει να ζήσει και την οικογένειά του, τα παιδιά του, να έχει συνθήκες που να ευνοούν την εκπαίδευση, την υγεία και να υπάρχει ένα ευρύτερο πλαίσιο το οποίο να είναι ελκυστικό.

«Αυτά αποτυπώνονται στην στόχευση της νέας ΚΑΠ και σίγουρα να περιμένετε μέτρα στο νέο μας στρατηγικό σχεδιασμό, που θα κινούνται ακριβώς προς αυτή την κατεύθυνση. Και στην ένταξη νέων αγροτών αλλά και στη στήριξη και βελτίωση του περιβάλλοντος στο οποίο θα δραστηριοποιηθούν», ανέφερε.

Ερωτηθείς κατά πόσο υπάρχει ένας εθνικός στόχος, αναφορικά με τη δραστηριοποίηση περισσότερων αγροτών, ο κ. Καδής είπε ότι ο στόχος είναι να διατηρηθεί μια αυξητική πορεία.

«Φάνηκε μέσα από την κρίση ότι ο αγροτικός τομέας κράτησε, ήταν σταθερός, δεν υποβαθμίστηκε και θεωρούμε ότι με τα κατάλληλα μέτρα στήριξης μπορεί αυτή την σταθερότητα των τελευταίων χρόνων να την οδηγήσουμε σε τάση αύξησης», είπε σημειώνοντας ότι

αυτή είναι η πρόθεση και η προσπάθεια χωρίς να θέλει να αναφερθεί σε φιλόδοξους στόχους οι οποίοι μπορεί να ανατραπούν. Σημείωσε ότι αυτή τη στιγμή προετοιμάζονται μαζί με όλες τις υπηρεσίες του Υπουργείου για τη διαμόρφωση του στρατηγικού σχεδίου της Κύπρου και των μέτρων που θα εφαρμοστούν. Σε αυτή την πορεία, πρόσθεσε, θέλουν να έχουν δίπλα τους και

το αγροτικό κίνημα για αναβαθμίσουν ουσιαστικά τον αγροτικό τομέα και να μπορέσει να είναι βιώσιμος.

«Αν κάτι μας έδειξε η πανδημία είναι ότι θέλουμε έναν αγροτικό τομέα βιώσιμο ο οποίος να μπορεί να εγγυάται την διασφάλιση της επάρκειας της ποιότητας και της ασφάλειας των τροφίμων που φτάνουν στον καταναλωτή», είπε.

Διαδικτυακή εκπαιδευτική εργαλειοθήκη, συνέδριο και άλλες δραστηριότητες

Στην παρουσίασή της η λειτουργός προγραμμάτων στην IMH Μαριάννα Δημοσθένους ανέφερε ότι στο πλαίσιο του έργου θα πραγματοποιηθούν τέσσερις δραστηριότητες. Το Πρόγραμμα «Νέοι Αγροεπιχειρηματίες» με στόχο την ενθάρρυνση των νέων να γίνουν επιχειρηματίες με τη συμμετοχή σε γεωργικές δραστηριότητες όπως η ανάπτυξη επιχειρηματικών σχεδίων που θα οδηγήσουν σε ένα καινοτόμο γεωργικό προϊόν ή υπηρεσία. Παράλληλα θα δημιουργηθεί Διαδικτυακή Εκπαιδευτική Εργαλειοθήκη. Η δραστηριότητα απευθύνεται σε παιδιά σχολείου διδάσκοντας τους ίδιους τους δασκάλους, οι οποίοι στη συνέχεια θα λειτουργήσουν

ως πολλαπλασιαστές. Θα πραγματοποιηθεί επίσης Συνέδριο Γεωργικής Επιχειρηματικότητας & Έκθεση που θα παρέχει στους μαθητές μια πλατφόρμα μέσω της οποίας τα έργα τους μπορούν να παρατηρηθούν από πιθανούς χορηγούς/επιχειρηματίες που μπορεί να είναι πρόθυμοι να επενδύσουν στις ιδέες τους.

Η Προϊστάμενη Μονάδας για την Εκπαίδευση και την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου Αραβέλλα Ζαχαρίου, αναφέρθηκε σε δική της παρουσίαση στην ΚΑΠ, ως κομμάτι της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη και τις πρακτικές εφαρμογές στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Οι κυπριακές πατάτες κέρδισαν τους ευρωπαϊούς καταναλωτές

Καλλιεργούνται περίπου 50 ποικιλίες, εξάγονται σε περισσότερες από 26 χώρες

Του Αγγελου Νικολάου

Περισσότερες από 50 διαφορετικές ποικιλίες πατάτας, οι οποίες εξάγονται σε 26 χώρες (ευρωπαϊκές και Τρίτες Χώρες), καλλιεργούνται σήμερα στο νησί, με την κάθε μία από αυτές να έχει τα δικά της χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν τη χρήση της. Αν και οι πλείστοι καταναλωτές στο νησί γνωρίζουν την ποικιλία Sprunta ως επιτραπέζια πατάτα γενικής χρήσης, καθώς και 2-3 ποικιλίες πατάτας που χρησιμοποιούνται κυρίως για την τοπική μεταποιητική βιομηχανία παραγωγής τσιπς, καλλιεργούνται και πολλές άλλες ποικιλίες που η κάθε μία μαγειρεύεται και ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της

Και ενώ στην Κύπρο περιοριζόμαστε, συνήθως, στις πολύ λίγες ποικιλίες που γνωρίζουμε, στις αγορές του εξωτερικού δεν συμβαίνει κάτι ανάλογο καθότι οι καταναλωτές αλλά και οι φορείς του λιανικού εμπορίου είναι περισσότερο ενημερωμένοι αναφορικά με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των διάφορων ποικιλιών πατάτας και προμηθεύονται και προμηθεύουν τις καταλληλότερες ποικιλίες για χρήση στις διάφορες μαγειρικές συνταγές. Επιπλέον, αναγνωρίζουν και επιλέγουν την κυπριακή πατάτα για την ιδιαίτερή της γεύση, την εμφάνιση καθώς και την πρωιμότητά της.

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, γνωρίζοντας τη δυναμική που έχει η κυπριακή πατάτα στο εξωτερικό, αφού θεωρείται το σημαντικότερο εξαγωγικό προϊόν της κυπριακής γεωργικής παραγωγής, ακολουθούμενο από τα εσπεριδοειδή, τα

φυλλώδη λαχανικά και τα φρέσκα αρωματικά φυτά, καθώς επίσης και την ανάγκη προστασίας της από τα περιστατικά «βαπτίσματος», επαναλαμβάνει ότι επιβάλλεται να κατοχυρωθεί ως Προϊόν Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.) στον κατάλογο των Γεωγραφικών Ενδείξεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Και προς αυτή την κατεύθυνση καταβάλλονται προσπάθειες σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους.

Οι τύποι της πατάτας

Σύμφωνα με τον λειτουργό Γεωργίας Α στο Τμήμα Γεωργίας, Ευθύμιο Οδυσσέως, τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά των πατατών είναι αυτά τα οποία διαφοροποιούν τις ποικιλίες πατάτας και τις κατατάσσουν στους 4 βασικούς τύπους χρήσης και μαγειρέματος. Τα σημαντικότερα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν τις ποικιλίες πατάτας είναι η περιεκτικότητα σε υγρασία και άμυλο, καθώς και το συνολικό ποσοστό τους σε ξηρά ουσία. Όσο λιγότερο άμυλο έχουν οι κόνδυλοι των πατατών αυτό το χαρακτηριστικό τις κάνει πιο συνεκτικές και το σχήμα τους δεν αλλοιώνεται στο ψήσιμο. Αντίθετα, όσο αυξάνεται η περιεκτικότητα σε άμυλο, οι πατάτες είναι πιο στεγνές και το λιώσιμό τους διευκολύνεται και η απορρόφηση των πρόσθετων υγρών, όπως οι διάφορες σάλτσες.

Τύπος Α - ποικιλίες Annabelle, Allians και Charlotte: Περιλαμβάνονται όλες οι ποικιλίες με χαμηλή περιεκτικότητα σε άμυλο και ξηρά ουσία και υψηλή περιεκτικότητα σε υγρασία. Οι ποικιλίες του τύπου Α έχουν συνεκτική σάρκα, λεπτή επιδερμίδα, δεν λιώνουν στο ψήσιμο και έχουν κρεμώδη υφή στο μαγείρεμα. Μπορεί να χρησι-

μοποιηθούν σε πατατοσαλάτες, βραστάς και σε σούπες. Τύπος Β - ποικιλίες Sprunta, Liseta, Mondial, Asterix και Marfona: Περιλαμβάνει ποικιλίες με υψηλότερο ποσοστό αμύλου και ξηράς ουσίας από τον τύπο Α και χαμηλότερο ποσοστό υγρασίας. Έχουν σχετικά συνεκτική σάρκα και διαλύονται ελαφρώς κατά το μαγείρεμα. Οι πατάτες του τύπου Β θεωρούνται επιτραπέζιες γενικής χρήσης και μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο τηγάνι, στην κατσαρόλα, στον φούρνο ή ως πουρές.

Τύπος C - ποικιλίες Lady Rosetta και Hermes: Περιλαμβάνει ποικιλίες με υψηλό ποσοστό αμύλου και ξηράς ουσίας και χαμηλότερο ποσοστό υγρασίας που τις κάνει πιο ξηρές. Οι ποικιλίες του τύπου αυτού δεν διακινούνται στη λιανική αγορά αλλά χρησιμοποιούνται από τη μεταποιητική βιομηχανία για την παρασκευή των τσιπς σε σακουλάκια.

Τύπος D: Περιλαμβάνει ποικιλίες με πολύ υψηλό ποσοστό αμύλου και ξηράς ουσίας και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στις βιομηχανίες παραγωγής αμύλου. Τέτοιες ποικιλίες δεν καλλιεργούνται στην Κύπρο.

Βέβαια υπάρχουν και ποικιλίες που συνδυάζουν χαρακτηριστικά από τους τύπους Α, Β και C και κατατάσσονται στους τύπους Α - Β, όπως η Nicola και η Vivaldi, και Β - C όπως η Diamant και η Sante.

Αναγκαία η «διαφήμιση»

Όπως σημειώνει κ. Οδυσσέως, στην Κύπρο η ποικιλία Sprunta και η ποικιλία Annabelle αποτελούν το 65% της συνολικής διακινούμενης ποσότητας πατατόσπορου για την φύτευση πατατοφυτειών της ανοιξιάτικης εσοδείας, ενώ οι ποικιλίες Nicola, Allians και Vivaldi αφορούν πο-

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

σοστό 11% περίπου της υπό αναφορά διακινούμενης ποσότητας. «Άλλες ποικιλίες που καλλιεργούνται σε μικρότερες ποσότητες είναι οι Marfona, Charlotte, Liseta και Cara, ενώ οι υπόλοιπες καλλιεργούνται σε ακόμα μικρότερες ποσότητες. Σε ότι αφορά τις πατατοφυτείες χειμερινής εσοδείας καλλιεργείται κυρίως η ποικιλία Sprunta. Επεσήμανε, ακόμα, πως η βελτίωση της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων γενικά είναι μια διαρκής διεργασία που έχει σκοπό την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους στις αγορές.

«Η κυπριακή πατάτα αναγνωρίζεται για την ιδιαίτερη της γεύση, την εμφάνιση καθώς και την πρωιμότητά της. Τα τελευταία χρόνια σχεδόν το σύνολο των πατατοπαραγωγών στην Κύπρο έχει διαπιστευτεί με συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής, με έμφαση στην ασφάλεια των τροφίμων και την προστασία του περιβάλλοντος, λόγω των απαιτήσεων των αλυσίδων εφοδιασμού και των καταναλωτών στις ευρωπαϊκές κυρίως αγορές», αναφέρει και επισημαίνει πως υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης που αφορούν τη σταθεροποίηση της ποιότητας, την προβολή, την τυποποίηση και κυρίως τη συσκευασία, ένα σημείο στο οποίο θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία με έμφαση στις επώνυμες μικρές συσκευασίες καταναλωτή.

«Πιστεύω ότι ήρθε ο καιρός που η αξιοποίηση της εγχώριας αγοράς πατατών θα πρέπει να απασχολήσει ιδιαίτερα τους παραγωγούς αλλά και τους φορείς εμπορίας. Έχουν ήδη γίνει κάποια μικρά βήματα αλλά η προσπάθεια πρέπει να ενταθεί. Πρώτιστα θα πρέπει να προηγηθεί η δραστηριοποίηση των παραγωγών και των φορέων εμπορίας στην προβολή και την προώθηση περισσότερων ποικιλιών στην κυπριακή αγορά, έτσι ώστε να διατίθενται ποικιλίες όλων των διαθέσιμων τύπων επιτραπέζιων πατατών. Ταυτόχρονα θα πρέπει να γίνει συλλογική ή και εξατομικευμένη ενημέρωση των καταναλωτών για τους τύπους μαγειρέματος στις συσκευασίες που διατίθενται στην αγορά. Ανάλογες ενέργειες θα πρέπει να γίνουν και όσον αφορά τις ξενοδοχειακές μονάδες και τους χώρους εστίασης. Το Τμήμα Γεωργίας μέσω των ενημερωτικών και εκπαιδευτικών του δραστηριοτήτων μπορεί να συμβάλει προς την κατεύθυνση αυτή», επισημαίνει.

Η σημαντικότερη λαχανοκομική καλλιέργεια

Η πατατοκαλλιέργεια στην Κύπρο ξεπερνά τα 50 χιλιάδες δεκάρια, ενώ η παραγωγή υπολογίζεται σε πέραν των 120 χιλιάδων τόνων ετησίως. Το σημαντικότερο ποσοστό της παραγωγής αυτής, όπως αναφέρει ο κ. Οδυσσέως, διακινείται σε κράτη μέλη της Ε.Ε. και μικρότερες ποσότητες χρησιμοποιούνται για την κάλυψη της εγχώριας ζήτησης σε νωπό προϊόν, της ζήτησης της ντόπιας μεταποιητικής βιομηχανίας, καθώς και για εξαγωγή σε Τρίτες Χώρες. Συγκεκριμένα εξαγονται σε χώρες όπως η Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Ολλανδία, η Ισπανία, το Κουβέιτ, το Ντουμπάι, η Ελβετία και πολλές άλλες.

Η κατοχύρωση θα ενισχύσει την αγοραστική αξία των πατατών

Το γεγονός ότι η κυπριακή πατάτα έχει τόσο απήχηση στο εξωτερικό είναι και ένας από τους λόγους που η κατοχύρωσή της ως Προϊόντος Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.), στον κατάλογο των Γεωγραφικών Ενδείξεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κρίνεται επιτακτική ανάγκη. Διότι, μόνο με την κατοχύρωση θα προστατευτεί το τόσο σημαντικό προϊόν μας από τα φαινόμενα «βαπτίσματος» και θα ενισχυθεί η αγοραστική αξία του, ιδιαίτερα στις αγορές του εξωτερικού.

Σε μια προσπάθεια να βοηθήσει τις αγροτικές οργανώσεις και τους παραγωγούς στην ετοιμασία του φακέλου κατοχύρωσης, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος έχει ζητήσει από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών να

επισκεφτεί την Κύπρο κλιμάκιο, το οποίο εξειδικεύεται στην ετοιμασία των φακέλων για την πιστοποίηση τέτοιων προϊόντων, και σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωργίας και τους άλλους εμπλεκόμενους να προχωρήσουν στην υποβολή του σχετικού φακέλου. Η ειδική συνάντηση για το θέμα αυτό πραγματοποιήθηκε τον περασμένο μήνα στην Κύπρο και σε αυτή συμμετείχαν τεχνοκράτες του Υπουργείου Γεωργίας, επιστήμονες του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών και εκπρόσωποι των πατατοπαραγωγών και των αγροτικών οργανώσεων. Η συνάντηση ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη και σε αυτή δόθηκε η ευκαιρία να συζητηθούν όλες οι επιλογές που υπάρχουν για την προώθηση στην ΕΕ ενός ολοκληρωμένου φακέλου που να έχει καλές πιθανότητες επιτυχίας.

Σύμφωνα με τον πολιτικό προϊστάμενο του Υπουργείου, Κώστα Καδή, λόγω της εξαιρετικής ποιότητας των κυπριακών πατατών και ιδιαίτερα της κοκκινογής, το προϊόν αυτό έχει υψηλές τιμές στην αγορά. Ιδιαίτερα στην ελληνική και βρετανική αγορά οι κυπριακές πατάτες τιμολογούνται πολύ υψηλά λόγω της ποιότητάς τους.

«Θεωρούμε πως θα πρέπει να υπάρξει κατοχύρωση της κυπριακής πατάτας ως Προϊόντος Γεωγραφικής Ένδειξης. Εφόσον πιστοποιηθεί, θα είναι πάρα πολύ δύσκολο να «βαφτίζονται» πατάτες από την Αίγυπτο, τη Γαλλία και άλλες χώρες κυπριακές. Από τη στιγμή που θα κατοχυρωθεί το κάθε φορτίο στις εξαγωγές θα έχει τη σφραγίδα της ΕΕ», εξηγεί ο κ. Καδής.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Σημαντικές προοπτικές για τους τομείς της γεωργίας και κτηνοτροφίας

Πολλές είναι οι συζητήσεις που γίνονται σε σχέση με τη δημιουργία μιας οικονομίας βασισμένης σε στέρεα θεμέλια, ξεφεύγοντας από αυτό που λέγεται «ευκαιριακή ανάπτυξη». Υπάρχουν τομείς όπως η εκπαίδευση, ο πρωτογενής τομέας, η έρευνα και καινοτομία, η οπτικοακουστική και άλλοι, που μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά στην κυπριακή οικονομία. Ακόμη και ο τομέας των υπηρεσιών, θα μπορούσε μέσα από μια διαφορετική δομή (είναι δόκιμο να παρατηρούμε πως λειτουργούν ανεπτυγμένα χρηματοοικονομικά κέντρα) να προσφέρει περισσότερο στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η Κύπρος, από αρχαιότατων χρόνων, είχε αναπτύξει σημαντικά τον τομέα της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, ενώ αποτελούσε κόμβο εμπορίου των προϊόντων που έχουν να κάνουν με τους συγκεκριμένους τομείς. Η προσφορά στο ΑΕΠ της χώρας των συγκεκριμένων τομέων άγγιζε, σε όμι και τόσο μακρινές εποχές, το 18%, ενώ προσέφερε εργασία στο ένα τρίτο του οικονομικού πληθυσμού.

Υπάρχουν μέτρα τα οποία μπορούν να ληφθούν, ώστε οι συγκεκριμένοι τομείς να ενισχυθούν (όπως η παροχή κινήτρων για σύμπτυξη γεωργικών μονάδων). Με αυτό τον τρόπο θα γίνει δυνατός ο εκσυγχρονισμός της καλλιέργειας και η προώθηση νέων, οικονομικά βιώσιμων παραγωγών εξαγωγικού χαρακτήρα. Τα σχέδια πρέπει να εγκρίνονται από το Υπουργείο Γεωργίας και η όλη αναδιοργάνωση / σύμπτυξη δεν θα έχει καμία φορολογική επιβάρυνση, όπως η απαλλαγή από τον φόρο κεφαλαιουχικών κερδών, στην περίπτωση που η σύμπτυξη αφορά μεταφορά ακίνητης ιδιοκτησίας.

Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης πρέπει να υπάρξει καλύτερος συντονισμός της γεωργικής παραγωγής και επικέντρωση σε στρατηγικά προϊόντα, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος παραγωγής. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο θα γίνει δυνατή και η εφαρμογή της τεχνολογίας σε συλλογική βάση, π.χ. κοινή διαχείριση μηχανημάτων. Πρέπει, επίσης, να παρακληθούν επιταχυνόμενες αποσβέσεις για συγκεκριμένες επενδύσεις, ενώ θα καταστεί δυνατή η άντληση περισσότερων κεφαλαίων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία.

Παρόμοιες συμπτώσεις μονάδων μπορούν να γίνουν για σκοπούς κτηνοτροφίας αλλά και ιχθυοκαλλιέργειας, που σκοπό έχει τη δημιουργία συνεργειών και τον εκσυγχρονισμό των παραγωγικών διαδικασιών.

Επιπλέον, θα πρέπει να προωθηθούν οι πιο κάτω πρωτοβουλίες:

- > Ανάπτυξη συστημάτων άρδευσης και δημιουργία σύγχρονων κτηνοτροφικών μονάδων, σφαγείων και βιοτεχνικών επεξεργασίας προϊόντων
- > Καλύτερος συντονισμός της γεωργικής παραγωγής και επικέντρωση σε στρατηγικά προϊόντα, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος παραγωγής
- > Εφαρμογή τεχνολογίας σε συλλογική βάση, π.χ. κοινή διαχείριση μηχανημάτων
- > Στενότερη συνεργασία και σύμπραξη σε θέματα τεχνολογίας και έρευνας με άλλες χώρες, π.χ. Ισραήλ
- > Ανάπτυξη μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Τάσος Γιασεμίδης

* Διοικητικός Σύμβουλος, KPMG Limited

> Προώθηση της έρευνας και καινοτόμων τρόπων παραγωγής, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και τη μείωση του κόστους παραγωγής των προϊόντων, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητά τους

> Αναβίωση της υπαίθρου, προσέλκυση νέων γεωργών/ανθρώπινου δυναμικού.

> Το γεωργικό μοντέλο του Ισραήλ θα πρέπει να μας προβληματίσει, καθώς προσφέρεται για πληθώρα διδαγμάτων. Τα προβλήματα άρδευσης, μορφολογίας εδάφους και έλλειψης γεωργικής γης είναι κοινά με την Κύπρο. Αυτό δεν τους έχει εμποδίσει όμως στο να ηγούνται παγκόσμια σε θέματα έρευνας και εξαγωγής στρατηγικών προϊόντων, όπως οργανικά φρούτα και λαχανικά (ακόμα και λουλούδια), καλύπτοντας ταυτόχρονα το 95% της εγ-

χώριας ζήτησης σε τρόφιμα.

> Υπάρχουν σημαντικές προοπτικές για τους τομείς της γεωργίας και κτηνοτροφίας, εφόσον σημαντικά προϊόντα που παράγονται στη χώρα μας, όπως το κρασί, το λάδι και το χαλλούμι (παρά τα σημαντικά λάθη που έγιναν) αναγνωρίζονται διεθνώς για την ποιότητά τους.

Σημαντικές είναι οι προοπτικές που διανοίγονται για το κυπριακό κρασί, το οποίο από την πτώση της περιόδου 2003 - 2005, όπως επισημάνθηκε πιο πάνω, ανακάμπτει σιγά - σιγά με την ανακαίνιση και τη δημιουργία οινοποιείων, τη θεσμοθέτηση τεχνολογικά αναπτυγμένων διαδικασιών και την ενίσχυση της εμπειρογνομοσύνης και της εξειδίκευσης. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας, το 2018 η Κύπρος εξήγαγε κρασί αξίας €2,5 εκ., την ώρα που οι ευρωπαϊκές χώρες στο σύνολο τους εξήγαγαν κρασί αξίας περίπου €23 δις (την ίδια χρονιά ως χώρα είχαμε εισαγωγές κρασιών πολλαπλάσιας αξίας). Οι αριθμοί αυτοί καταδεικνύουν ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ενίσχυσης του τομέα.

Αυτό που χρειάζεται είναι η πιο συστηματική παρακολούθηση των αναγκών στα προϊόντα που παράγονται, τόσο στην Κύπρο όσο και το εξωτερικό (για παράδειγμα, πρόσφατα τα εσπεριδοειδή που παράγονται στην Κύπρο δύσκολα μπορούσαν να εξαχθούν, λόγω των νέων ποικιλιών που ανέπτυξαν άλλες χώρες), και ο καθορισμός μιας ευέλικτης στρατηγικής με συνεχή παρακολούθηση.

.....
Οι απόψεις και γνώμες που διατυπώνονται στο παρόν είναι αυτές του συγγραφέα και δεν εκπροσωπούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και γνώμες της KPMG International ή Οίκων μελών της KPMG. Η επωνυμία της KPMG και το λογότυπο της KPMG είναι εγγεγραμμένα εμπορικά σήματα της KPMG International Cooperative, ελβετικού οργανισμού.

ΠΙΣΣΟΥΡΚΩΤΙΚΟ

ΑΠΟ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΦΡΕΣΚΟ ΓΑΛΑ ΜΑΣ
ΜΕ ΤΗ ΛΑΧΤΑΡΙΣΤΗ ΓΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ!

#Pissourkotiko #Halloumi #ToTyrimas #SheepYoghurt
#ToGiourtiMas #MyMilk #CharalambidesChristis #ToKaliteroMas

ΤΟ ΚΑΧΥΤΕΡΟ ΜΑΣ!

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Έχουν μέλλον τα κυπριακά προϊόντα

Δυνατότητες για κατοχύρωση με Γεωγραφική Ένδειξη ΠΟΠ ή ΠΓΕ στην ευρωπαϊκή αγορά

Πέντε κυπριακά προϊόντα, από τα πολλά που υπάρχουν στο νησί και τα οποία δύνανται να καταχωρισθούν ως Γεωγραφικές Ενδείξεις ΠΟΠ ή ΠΓΕ, παρουσίασε το Τμήμα Γεωργίας, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, σε ημερίδα με θέμα την «Ποιότητα Αγροτικών Προϊόντων - Η Ελληνική Πρακτική», στην οποία Έλληνες εμπειρογνώμονες και Κύπριοι παραγωγοί παρουσίασαν τις εμπειρίες τους στην προβολή και προώθηση των παραδοσιακών προϊόντων. Ανακοίνωση του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών αναφέρει ότι τα κυπριακά προϊόντα που παρουσιάστηκαν ήταν ο σουτζιούκος, το παστέλι Ανώγυρας, τα αρκατένα Ομόδους, τα σύκα Τυλληρίας και ο τραχανάς, για τα οποία οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούσαν να ετοιμάσουν φακέλους, για εξέταση τους από την αρμόδια αρχή.

Η διοργάνωση της ημερίδας, εντάσσεται στο πλαίσιο της προσπάθειας που καταβάλλει το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για την κατοχύρωση των ποιοτικών προϊόντων του τόπου. Σκοπός της ημερίδας ήταν να συζητηθούν καλές πρακτικές και να δοθεί ουσιαστική ώθηση στην κατοχύρωση προϊόντων μέσα από τους ευρωπαϊκούς μηχανισμούς κατοχύρωσης, ως προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) ή Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ).

Χαιρετίζοντας την ημερίδα, ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Κώστας Καδής, ανέφερε πως δίδεται ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη και προβολή των ποιοτικών προϊόντων του τόπου, είτε αυτά είναι πρωτογενούς παραγωγής είτε μεταποιημένα.

«Η στρατηγική που υιοθετήσαμε προς την κατεύθυνση αυτή στοχεύει στην παραγωγή ασφαλών γεωργικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, τα οποία, μέσω των ποιοτικών τους χαρακτηριστικών και της κατάλληλης σήμανσης, θα ξεχωρίζουν από τα ομοειδή προϊόντα άλλων χωρών», είπε ο κ. Καδής.

Επεσήμανε, ακόμα, πως στην προσπάθεια αυτή, σημαντική είναι η συμμετοχή και συμβολή όλων των εμπλεκόμενων, τονίζοντας ότι μέσω της συγκεκριμένης ημερίδας δίδεται η ευκαιρία για συζήτηση και τροχοδρόμηση λύσεων για όλα τα θέματα που άπτονται της καταχώρισης προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ.

«Ηδη έχει ετοιμαστεί και σύντομα θα υποβληθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση, η Νομοθεσία για την καθιέρωση του «Κυπριακού Σήματος», μέσω του οποίου ο καταναλωτής στην Κύπρο και στο εξωτερικό θα είναι βέβαιος ότι τα προϊόντα που προμηθεύεται είναι αυθεντικά κυπριακά, άρρηκτα συνδεδεμένα με μοναδικά ποιοτι-

Προς θέσπιση κυπριακού σήματος

Ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Κώστας Καδής

κά χαρακτηριστικά», τόνισε ο Υπουργός. Παρουσιάζοντας την εμπειρία της Ελλάδας στην προβολή και προώθηση των παραδοσιακών, αγροτικών προϊόντων, ο Πρόεδρος του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ Σέρκος Χαρουτουγιάν, αναφέρθηκε στην ανάγκη εκσυγχρονισμού της γεωργίας αλλά και στην εμπλοκή νέων ανθρώπων σε αυτή.

Από την πλευρά της, η Προϊστάμενη του Τμήματος Επίβλεψης Ιδιωτικών Φορέων και Προδιαγραφών του ΕΛΓΟ (Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός) ΔΗΜΗΤΡΑ, Μαρία Σπέντζου, έκανε αναφορά στην Εθνική Πολιτική Ποιότητας Αγροτικών Προϊόντων στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στα σχήματα πιστοποίησης AGRO. Τα πρότυπα AGRO έχουν εκπονηθεί, όπως είπε, από τον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, έτσι ώστε να καθοδηγείται ο παραγωγός

Σύντομα θα υποβληθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση, η Νομοθεσία για την καθιέρωση του «Κυπριακού Σήματος», δήλωσε ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Κώστας Καδής, Μέσω του «Κυπριακού Σήματος», ο καταναλωτής στην Κύπρο και στο εξωτερικό θα είναι βέβαιος ότι τα προϊόντα που προμηθεύεται είναι αυθεντικά κυπριακά, άρρηκτα συνδεδεμένα με μοναδικά ποιοτικά χαρακτηριστικά, είπε ο Υπουργός Γεωργίας, σε χαιρετισμό του στην ημερίδα «Ποιότητα Αγροτικών Προϊόντων - Η Ελληνική Πρακτική», η οποία συνέπεσε με την Παγκόσμια Ημέρα Τροφίμων. Ο κ. Καδής είπε ότι το Υπουργείο Γεωργίας δίνει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη και προβολή των ποιοτικών προϊόντων του τόπου μας, είτε αυτά είναι πρωτογενούς παραγωγής είτε μεταποιημένα, προσθέτοντας ότι «καθοριστική για την υλοποίηση των στόχων μας είναι και η εγγραφή των ποιοτικών προϊόντων του τόπου μας στο Μητρώο Γεωγραφικών Ενδείξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Ανέφερε ότι «η στρατηγική που υιοθετήσαμε προς την κατεύθυνση αυτή, στοχεύει στην παραγωγή ασφαλών γεωργικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, τα οποία, μέσω των ποιοτικών τους χαρακτηριστικών και της κατάλληλης σήμανσης, θα ξεχωρίζουν από τα ομοειδή προϊόντα άλλων χωρών».

στην εφαρμογή ενός συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης, κατά την οποία μειώνεται η χρήση χημικών σκευασμάτων και οι ανεξέλεγκτες καλλιεργητικές παρεμβάσεις. Ο Ερευνητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Δρ. Επαμεινώνδας Ευεργέτης, ανέφερε πως η φήμη ενός προϊόντος αλλά και ο δεσμός περιοχής - ποιότητας, είναι οι δύο καθοριστικές παράμετροι για την κατοχύρωση προϊόντων.

Ο κ. Ευεργέτης έκανε ιδιαίτερη αναφορά στην πατάτα Νάξου (προϊόν ΠΓΕ) αναφέροντας τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά της που περιλαμβάνουν την εξαιρετική φήμη, την πρωιμότητα, το μέτριο μέγεθος, την καθαρή εμφάνιση, την ομοιομορφία και το κανονικό σχήμα των κονδύλων και τέλος την απουσία προσβολών, ασθενειών και γενικότερα ελαττωμάτων. Τόνισε, ακόμα, πως

τα ιδιαίτερα αυτά χαρακτηριστικά έχουν προσδώσει στην «Πατάτα Νάξου» μια ξεχωριστή φήμη στην ελληνική αγορά, ως ένα προϊόν με υψηλά ποιοτικές και σταθερές προδιαγραφές.

Στην ημερίδα παρουσιάστηκε από τη Νίκη Αγαθοκλέους, η οποία διατηρεί μια οικογενειακή βιοτεχνία στον Αγρό, το επιτυχημένο παράδειγμα του Γλυκού Τριανταφύλλου Αγρού που κατοχυρώθηκε ως προϊόν ΠΓΕ. Η κ. Αγαθοκλέους ανέφερε πως το προϊόν αυτό εξάγεται μέχρι και την Ιαπωνία. Σήμερα, όπως είπε, παράγονται περίπου 90 προϊόντα και τα οποία μπορούν να κατοχυρωθούν.

Τέλος, σε ειδική συνεδρία συζητήθηκαν οι προοπτικές και οι ιδιαιτερότητες της περίπτωσης της κατοχύρωσης της κυπριακής πατάτας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Πληρώθηκαν εκταρικές επιδοτήσεις σε 32 χιλιάδες αγροτικές οικογένειες

Επιτεύχθηκαν όλοι οι στόχοι του ΚΟΑΠ, δηλώνει ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών, Τίμης Ευθυμίου

Παρά τις πρωτόγνωρες συνθήκες και εξαιρετικές διοικητικές δυσκολίες που δημιούργησε η πανδημία COVID-19, σχεδόν όλοι οι στόχοι του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ) έχουν επιτευχθεί, όπως αυτοί τέθηκαν από την αρχή του χρόνου. Αυτό υποστήριξε ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών Τίμης Ευθυμίου, ενώ διαβεβαίωσε ότι «οι Κύπριοι Αγρότες θα λάβουν και φέτος στο σύνολό τους τις Εκταρικές και Κεφαλικές Επιδοτήσεις πριν τα Χριστούγεννα όπως άλλωστε γίνεται τα τελευταία χρόνια».

Μιλώντας σε δημοσιογραφική διάσκεψη για την αποτίμηση της χρονιάς, ο κ. Ευθυμίου αναφέρθηκε σε πρωτιά της Κύπρου ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ, λέγοντας ότι «κανένας άλλος Ευρωπαίος αγρότης δεν θα λάβει νωρίτερα τις ενισχύσεις αυτές από ότι οι Κύπριοι αγρότες». Επιπλέον, ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών είπε ότι έχει ξεκινήσει η καταβολή των Εκταρικών Επιδοτήσεων 2020 ύψους €51 εκ. σε συνολικά περίπου 32.000 αγροτικές οικογένειες, αναφέροντας παράλληλα πως έχει ξεκινήσει η επεξεργασία των αιτήσεων Κεφαλικής Επιδότησης Αιγοπροβάτων 2020 με στόχο να καταβληθούν περίπου €3,6 εκ. σε περίπου 2.000 αιγοπροβατοτρόφους, την ερχόμενη εβδομάδα.

Αναφορικά με τα αγροπεριβαλλοντικά Μέτρα και το Μέτρο Στήριξης της Βιολογικής Γεωργίας, ο κ. Ευθυμίου είπε ότι εντός του 2020 έχουν καταβληθεί επιδοτήσεις που αφορούν το έτος 2019, εκ των οποίων €7,5 εκ. για Αγροπεριβαλλοντικά Μέτρα σε περίπου 8.000 δικαιούχους και €2,8 εκ. για Στήριξη της Βιολογικής Καλλιέργειας σε περίπου 1.100 δικαιούχους.

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021, σύμφωνα με τον Επίτροπο, αναμένεται να καταβληθούν οι επιδοτήσεις που αφορούν το έτος 2020 και το ποσό αναμένεται να ξεπεράσει τα €9 εκ. σε περίπου 9.000 δικαιούχους στα εν λόγω μέτρα. Επιπλέον, ο κ. Ευθυμίου είπε ότι αυτή την περίοδο βρίσκεται σε εφαρμογή το Μέτρο 21 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 που αφορά έκτακτη προσωρινή στήριξη στους γεωργούς που επηρεάστηκαν ιδιαίτερα από την κρίση της πανδημίας του COVID-19.

Ανέφερε ότι το εν λόγω Μέτρο προκλήθηκε εντός Νοεμβρίου για τον τομέα Φυτικής Παραγωγής και στοχεύει στην ενίσχυση των γεωργών με έμφαση στους επαγγελματίες και πρόσθεσε ότι ο συνολικός προϋπολογισμός του Μέτρου 21 για τον τομέα Φυτικής Παραγωγής ανέρχεται σε €3,6 εκ. Σημείωσε πως η καταβολή των ενισχύσεων έχει ήδη ξεκινήσει και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός Δεκεμβρίου. Αναφορικά με την προκήρυξη στις 20 Νοεμβρίου 2020 του Μέτρου 21 για τον τομέα της Χοιροτροφίας και τον Οινοποιητικό Τομέα, ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών είπε ότι θα καταβληθούν εντός του 2021 ενισχύσεις της τάξεως των €0,4 εκ.

Σε σχέση με τα επενδυτικά μέτρα του προγράμματος

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών, Τίμης Ευθυμίου

αγροτικής ανάπτυξης και την πρώτη προκήρυξη του Καθεστώτος 4.1, ο κ. Ευθυμίου είπε ότι συνεχίζονται κανονικά οι πληρωμές των αιτητών που έχουν εγκριθεί μέσω της πρώτης προκήρυξης του Καθεστώτος. Μέχρι σήμερα έχουν διατεθεί €21,5 εκ. που αφορούν σε 152 αιτήσεις. Αναφορικά με την δεύτερη Προκήρυξη του Καθεστώτος 4.1, ο κ. Ευθυμίου είπε ότι έχουν παραληφθεί 169 αιτήσεις στις οποίες περιέχονται επενδύσεις ύψους €41εκ.

και πρόσθεσε πως συνολικά για όλα τα Επενδυτικά Μέτρα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης Κύπρου 2014 - 2020 παραχωρήθηκαν περί τα €63 εκ.

Ο Επίτροπος του ΚΟΑΠ είπε ότι η εφαρμογή του Εθνικού Προγράμματος Στήριξης του Αμπελοοικονομικού Τομέα (ΕΠΣΑ 2019-2023) ολοκληρώθηκε με επιτυχία επιτυγχάνοντας πλήρη απορρόφηση των πόρων που αντιστοιχούσαν στο Οικονομικό Έτος 2020, προσθέτοντας ότι συνολικά, μέσω των μέτρων των Κοινών Οργανώσεων Αγοράς, έχουν παραχωρηθεί τον τελευταίο χρόνο ποσά της τάξης των €5 εκ. προς όφελος περίπου 2.250 αιτητών.

«Βασικός στρατηγικός πυλώνας του Οργανισμού είναι η υποστήριξη του ίδιου του αγρότη, του κάθε αιτητή αγροτικών επιδοτήσεων ξεχωριστά αλλά και στο σύνολό τους, γι' αυτό το προσωπικό του Οργανισμού βρίσκεται πάντα δίπλα στους αγρότες προς αποφυγή οποιωνδήποτε λαθών που οδηγούν σε καθυστερήσεις ή και ποινές», πρόσθεσε. Τέλος, ο κ. Ευθυμίου είπε ότι ο ΚΟΑΠ «είναι αποφασισμένος να παράσχει κάθε δυνατή και νόμιμη βοήθεια προς τον Κύπριο αγρότη, ώστε ο στόχος της μηδενικής απώλειας ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων να τύχει πλήρους υλοποίησης» και πρόσθεσε ότι «βασικό μέλημα του Οργανισμού είναι οι έγκυρες και έγκαιρες πληρωμές».

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ποινές για την μη ορθή χρήση φυτοφαρμάκων

Δημοσιοποίηση της επιβολής προστίμου και άλλες καινοτομίες προωθεί η προτεινόμενη νομοθεσία

Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε πρόταση που υπέβαλε ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για τροποποίηση του Περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Νόμου του 2011, με στόχο την αποτελεσματική επιβολή ποινών και κυρώσεων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τη Νομοθεσία και, κατ' επέκταση, την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, μέσω της ορθής χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Σύμφωνα με επίσημη ανακοίνωση, νέα σημαντική πρόνοια του τροποποιημένου Νομοσχεδίου αποτελεί η δημοσιοποίηση της απόφασης επιβολής διοικητικού προστίμου ή κύρωσης. Η δημοσίευση αυτή, εκτός από το είδος και τη φύση της παράβασης θα περιλαμβάνει και το ονοματεπώνυμο του ατόμου στο οποίο επιβλήθηκε το πρόστιμο. Με την απόφαση, το Υπουργικό Συμβούλιο τονίζει τη σημασία και τη βαρύτητα που αποδίδει στην ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, με σκοπό τη διασφάλιση της υγείας των καταναλωτών και των χρηστών και την προ-

στασία της διατροφικής αλυσίδας, των ζώων και του περιβάλλοντος. Σε ό,τι αφορά τους παρανομούντες, σύμφωνα με τον υφιστάμενο περί φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Νόμο, προβλέπονται ποινές μέχρι 20.000 ευρώ. Οι ποινές αυτές καθώς και η μη δημοσιοποίηση των επιβαλλόμενων προστίμων δεν αποτελούν σημαντικό αποτρεπτικό παράγοντα, με αποτέλεσμα ακόμα και μετά την επιβολή τους να παρατηρείται επανάληψη της παραβίασης.

Με την τροποποίηση του Νόμου που εγκρίθηκε οι εν λόγω ποινές θα διπλασιαστούν και θα ανέρχονται πλέον μέχρι τις 40.000 Ευρώ. Πρόσθετα, στην περίπτωση εξώδικης ρύθμισης, οι κυρώσεις θα αυξηθούν στις 10.000 ευρώ, αντί των 2.000 ευρώ που ισχύει σήμερα.

Με την ενσωμάτωση των νέων προνοιών στη Νομοθεσία αναμένεται ότι θα εξασφαλιστεί, μεταξύ άλλων, η ορθή χρήση των γεωργικών φαρμάκων και αποφυγή της αλόγιστης και υπέρμετρης χρήσης τους, η παραγωγή υψηλότερης ποιότητας τροφίμων σε σχέση με τα εμπορικά χαρακτηριστικά και την ασφάλεια τους και η ελαχιστοποίηση των κινδύνων ρύπανσης του περιβάλλοντος και των υπογείων νερών. Το τροποποιημένο Νομοσχέδιο θα κατατεθεί στη Βουλή για ψήφισμα στο προσεχές διάστημα.

 **Orthodoxou
Travel**

Ονειρικά Ταξίδια ΜΕ ΧΑΜΟΓΕΛΟ

Προσφέρουμε ιδιωτικά, ομαδικά αλλά και εταιρικά ταξιδιωτικά πακέτα σε κορυφαίους παγκόσμιους προορισμούς που περιλαμβάνουν πτήσεις, διαμονή και παροχή άλλων ταξιδιωτικών υπηρεσιών.

 +357 24 841 100

 www.orthodoxoutravel.com

 **Orthodoxou
Insurance**

Ασφάλιστικές Υπηρεσίες ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Προσφέρουμε ένα ευρύ φάσμα σύγχρονων ασφαλιστικών προϊόντων, ειδικά σχεδιασμένα για να ικανοποιούν τις ανάγκες και τις απαιτήσεις κάθε ατόμου ή επιχείρησης.

 +357 24 841 132

 www.orthodoxouinsurance.com

 **Orthodoxou
Employment**

Ιδανικό Προσωπικό ΣΤΑ ΜΕΤΡΑ ΣΑΣ

- Ειδικευμένοι εργάτες
- Ανειδίκευτοι εργάτες
- Προσωπικό κουζίνας
- Οικιακές βοηθοί
- Τεχνικοί & Μηχανικοί
- Εξειδικευμένο προσωπικό
- Προσωπικό Φιλοξενίας
- Νοσηλεύτες & φροντιστές

 +357 24 841 111

 www.orthodoxouemployment.com

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Βοήθεια στους αγρότες από την ΚΑΠ

Εκταμιεύεται εντός του 2021 το 30% των €8,07 δισεκατομμυρίων, σύμφωνα με την άτυπη συμφωνία

Το Συμβούλιο των Κρατών Μελών της ΕΕ κατέληξε στις 27 Νοεμβρίου σε μια άτυπη συμφωνία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τον τρόπο παράτασης των ισχυόντων κανόνων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της ΕΕ έως το τέλος του 2022 και την εκταμίευση των επιπλέον 8,07 δισεκατομμυρίων ευρώ του ευρωπαϊκού μέσου ανάκαμψης προς τους Ευρωπαίους αγρότες. Αυτή η άτυπη συμφωνία αποτελεί συνέχεια μιας αρχικής συμφωνίας τον Ιούνιο.

Η άτυπη συμφωνία προβλέπει ότι το 30% των 8,07 δισεκατομμυρίων ευρώ θα είναι διαθέσιμο το 2021 και το 70% το 2022. Επίσης, αναθέτει στα κράτη-μέλη να εξασφαλίσουν περίπου το ένα τρίτο του συνολικού προϋπολογισμού (37%) για μέτρα πράσινης και καλής μεταχείρισης των ζώων και περισσότερο από το ήμισυ του συνολικού προϋπολογισμού (55%) για μέτρα κοινωνικού και ψηφιακού μετασχηματισμού. Οι διαπραγματευτές αναμένουν ότι αυτά τα μέτρα θα βοηθήσουν στην επιτάχυνση της μετάβασης σε πρακτικές όπως η έξυπνη γεωργία, θα βελτιώσουν την πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας ΤΠΕ στις αγροτικές περιοχές και θα ενισχύσουν τις τοπικές αγορές.

Οι διαπραγματευτές συμφώνησαν επίσης να επεκτείνουν την εφαρμογή της έκτακτης προσωρινής στήριξης στους αγρότες και τις ΜΜΕ που επλήγησαν από την κρίση COVID-19 κατά έξι μήνες. Συμφώνησαν επίσης ότι οι εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ και τα μικρότερα νησιά του Αιγαίου θα συνεχίσουν να λαμβάνουν το 2021 και το 2022 τα ίδια ποσά χρηματοδοτικής στήριξης όπως περιγράφονται στους ισχύοντες κανόνες.

Το κείμενο με διαπραγμάτευση πρέπει ακόμη να εγκριθεί από την Ειδική Επιτροπή Γεωργίας του Συμβουλίου και στη συνέχεια θα υποβληθεί για τελική έγκριση από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το συντομότερο δυνατόν.

Οι εθνικές πιστώσεις κατά τη διάρκεια αυτής της μεταβατικής περιόδου θα είναι αυτές που έχουν συμφωνηθεί για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027. Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, τα κράτη-μέλη θα πρέπει να διατηρήσουν τουλάχιστον το τρέχον επίπεδο φιλοδοξίας της ΚΑΠ όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς και

Απλοποίηση ελέγχων, μείωση γραφειοκρατίας

Ικανοποίησή για την επίτευξη συμφωνίας σε επίπεδο διαπραγματευτικής θέσης συμβουλίου για το μέλλον της ΚΑΠ (Κοινή Αγροτική Πολιτική) μετά το 2020 εξέφρασε ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Κώστας Καδής. «Σημαντικό στοιχείο για την Κύπρο αποτελεί η απλοποίηση των ελέγχων και η συνεπακόλουθη μείωση της γραφειοκρατίας για τους μικρούς καλλιεργητές, στους οποίους εντάσσεται η συντριπτική πλειονότητα των Κυπρίων αγροτών», ανέφερε ο κ. Καδής και εξηγήει ότι «εξίσου σημαντική είναι και η ευελιξία που παρέχεται στα κράτη μέλη να σχεδιάσουν τις δικές τους δράσεις ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε κράτους». Διευκρινίζει δε ότι «για την κάλυψη των αυξημένων υποχρεώσεων της Κύπρου ως προς τα ποσά που θα δαπανήσει σε δράσεις για το περιβάλλον και το κλίμα, συμπεριλήφθηκαν στους κανονισμούς πρόνοιες που θα διευκολύνουν τους Κύπριους γεωργούς να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα και να πετύχουν τους στόχους τους».

κλιματικούς στόχους και να συμβάλουν στους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Επιπλέον, τα ευρωπαϊκά κονδύλια ανάκαμψης που διατίθενται για την αγροτική ανάπτυξη (ΕΓΤΑΑ) θα διατεθούν στα κράτη μέλη για τη μεταβατική περίοδο 2021-2022. Αυτά τα κεφάλαια θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας, διασφαλίζοντας παράλληλα μια πράσινη και ψηφιακή ανάκαμψη.

Οι μεταβατικοί κανόνες περιλαμβάνουν:

> Συνέχεια των ισχυόντων κανόνων της ΚΑΠ για τις άμεσες πληρωμές και την αγροτική ανάπτυξη.

> Διατήρηση του τρέχοντος επιπέδου στήριξης για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές (POSEI) και τα μικρότερα νησιά του Αιγαίου (SAI).

> Επέκταση του έκτακτου μέτρου αγροτικής ανάπτυξης που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της κρίσης του κορωνοϊού. Τα κράτη μέλη θα έχουν επιπλέον έξι μήνες για να υποβάλουν αιτήσεις και να κάνουν πληρωμές, υπό ορισμένους όρους.

89% των Κυπρίων αναγνωρίζουν τα οφέλη της ΚΑΠ

Τρεις στους τέσσερις Ευρωπαίους (70% στην Κύπρο) γνωρίζουν για την κοινή αγροτική πολιτική (ΚΑΠ) της ΕΕ και θεωρούν ότι όλοι οι πολίτες επωφελούνται από αυτήν (89% στην Κύπρο), σύμφωνα με την τελευταία έρευνα του Ευρωβαρόμετρου, που δημοσιεύθηκε από την Κομισιόν. Η έρευνα διεξήχθη από τον Αύγουστο έως τον Σεπτέμβριο του 2020, με τη συμμετοχή περισσότερων από 27.200 ερωτηθέντων σε 27 κράτη μέλη, εκ των οποίων 505 στην Κύπρο.

Η έρευνα δείχνει ότι περισσότεροι πολίτες της ΕΕ γνωρίζουν την ΚΑΠ (73% σήμερα, 6 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από ό, τι το 2017) και πιστεύουν ότι η ΚΑΠ ωφελεί όλους τους πολίτες, όχι μόνο τους αγρότες (76% σήμερα, 15 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από το 2017). Επιπλέον, οι περισσότεροι πιστεύουν ότι η παροχή ασφαλών, υγιεινών τροφίμων υψηλής ποιότητας θα πρέπει να είναι ο κύριος στόχος, αντιπροσωπεύοντας την άποψη του 62%

των ερωτηθέντων, όπως και το 2017 (72% στην Κύπρο). Ένας αυξημένος αριθμός Ευρωπαίων πιστεύει ότι η ΕΕ εκπληρώνει το ρόλο της όσον αφορά τους βασικούς στόχους της ΚΑΠ (72% στην Κύπρο). Σε σύγκριση με το 2017, όλοι οι τομείς, συμπεριλαμβανομένης της επισιτιστικής ασφάλειας, της βιωσιμότητας, της ασφάλειας και της ποιότητας των τροφίμων, αυξήθηκαν κατά τουλάχιστον 5 ποσοστιαίες μονάδες. Περισσότεροι πολίτες γνωρίζουν τώρα το λογότυπο της βιολογικής γεωργίας, καλύπτοντας το 56% των ερωτηθέντων και 39% στην Κύπρο (αύξηση 29 ποσοστιαίες μονάδες για την ΕΕ σε σύγκριση με το 2017). Παρόλο που ένα αυξανόμενο μερίδιο των πολιτών πιστεύει ότι η γεωργία είναι μια από τις σημαντικότερες αιτίες της αλλαγής του κλίματος (από 29% το 2010 σε 42% το 2020), η πλειονότητα των πολιτών πιστεύει ότι η γεωργία έχει ήδη συμβάλει σημαντικά στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, με 55% την άποψη αυτή, από 46% το 2010.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Αλλαγές στη Βουλή μετά τις παραιτήσεις

Η παραίτηση του Προέδρου της Βουλής Δημήτρη Συλολούρη και του βουλευτή του ΑΚΕΛ Χριστάκη Τζιοβάννη και η αντικατάστασή τους από νέους βουλευτές, έφεραν ανακατατάξεις στη σύνθεση των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, τις οποίες ανακοίνωσε ο νέος Πρόεδρος του Νομοθετικού Σώματος, Αδάμος Αδάμου.

Με βάση τις αποφάσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Επιλογής, στην Επιτροπή Άμυνας ο βουλευτής του ΑΚΕΛ Γιαννάκης Γαβριήλ αντικαθιστά τον Χριστάκη Τζιοβάννη. Επίσης ο βουλευτής της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων Γεώργιος Προκοπίου ορίζεται μέλος της Επιτροπής Άμυνας. Στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ορίζεται ως νέο μέλος η βουλευτής του Κινήματος Αλληλεγγύη Ρούλα Γεωργιάδου. Ο Γιαννάκης Γαβριήλ του ΑΚΕΛ αντικαθιστά τον βουλευτή Νίκο Κέττηρο στην Επιτροπή Γεωργίας και τον Χριστάκη Τζιοβάννη στην Επιτροπή Εμπορίου. Στην Επιτροπή Εξωτερικών η βουλευτής του ΑΚΕΛ Σκεύη Κούτρα - Κουκουμά αντικαθιστά τον Αδάμο Αδάμου. Στην Επιτροπή Εργα-

σίας η βουλευτής του ΑΚΕΛ Ευανθία Σάββα ορίζεται ως αναπληρώτρια Πρόεδρος και η βουλευτής Σκεύη Κούτρα - Κουκουμά παραμένει μέλος της Επιτροπής. Στην Επιτροπή Μεταφορών ο Γιαννάκης Γαβριήλ αντικαθιστά τον Χριστάκη Τζιοβάννη, ο βουλευτής της Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων Άγγελος Βότσης ορίζεται ως μέλος και ο Γεώργιος Προκοπίου αποχωρεί. Στην Επιτροπή Ελέγχου ο βουλευτής της Αλληλεγγύης Μιχάλης Γιωργάλλας ορίζεται ως νέο μέλος. Ο βουλευτής του ΑΚΕΛ Γιώργος Λουκαΐδης αναλαμβάνει τα καθήκοντα του Προέδρου της Επιτροπής Περιβάλλοντος σε αντικατάσταση του Αδάμου Αδάμου και η Ρούλλα Γεωργιάδου αντικαθιστά τον Μιχάλη Γιωργάλλα. Στην Επιτροπή Προσφύγων ορίζεται ως νέο μέλος η Ρούλλα Γεωργιάδου. Στην Επιτροπή Υγείας ο Νίκος Κέττηρος αντικαθιστά τον Αδάμο Αδάμου. Την Προεδρία της Ad hoc Επιτροπής για τη διερεύνηση των δανείων των Πολιτικά Εκτεθειμένων Προσώπων αναλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής Αδάμος Αδάμου.

Πρόβλημα διάβρωσης στο αφαλατωμένο νερό

Προβλήματα στην ποιότητα του νερού, στις διασωληνώσεις, στα πλιακά συστήματα θέρμανσης αλλά κυρίως διάβρωση, προκαλεί το αφαλατωμένο νερό, όπως αναφέρθηκε πρόσφατα στην Επιτροπή Γεωργίας της Βουλής. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Επιτροπής, Άντρο Καυκαλιά η συζήτηση επικεντρώθηκε κυρίως στην Επαρχία Αμμοχώστου, όπου γενική διαπίστωση είναι ότι, υπάρχουν σοβαρά προβλήματα στη διαβρωτικότητα του νερού, γεγονός που αναγνώρισε και το αρμόδιο τμήμα, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ). «Όπως ενημερωθήκαμε από το ΤΑΥ, από την τελευταία φορά που συζητήσαμε το θέμα πριν από τρεις μήνες, έχει προχωρήσει στη λήψη κάποιων άμεσων μέτρων, σε συνεργασία και με τον ανάδοχο της ομάδας αφαλάτωσης της Δεκέλειας, για μερική άμβλυση του προβλήματος», συμπλήρωσε.

Παράλληλα, σύμφωνα με τον κ. Καυκαλιά, το ΤΑΥ ανέφερε πως μελετά μακροπρόθεσμα μέτρα, τα οποία είναι αναγκαία και πρέπει να ληφθούν για να φτάσει η ποιότητα του νερού σε επιθυμητά επίπεδα. Ανησυχίες στην Επιτροπή Γεωργίας, υπέδειξε, προκάλεσαν οι αναφορές του Προέδρου του Κοινοτικού Συμβουλίου Ορμήδειας, για την ποιότητα του νερού που λαμβάνει η περιοχή, για τις επιπτώσεις στη θάλασσα, στον τομέα της αλιείας αλλά και την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι αγωγοί μεταφοράς νερού. Η Επιτροπή ζήτησε από το ΤΑΥ, τις Υγειονομικές Υπηρεσίες και το Κρατικό Χημείο, να εντατικοποιήσουν τους ελέγχους και να ενημερώσουν για τ' αποτελέσματα.

ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Ευθύνη των τοπικών Αρχών η ορθή λειτουργία των υδρευτικών δικτύων

Η ορθή λειτουργία των υδρευτικών δικτύων των Δήμων, Κοινοτήτων και Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας, σύμφωνα με τον Νόμο, είναι αποκλειστική ευθύνη των Τοπικών Αρχών, διευκρινίζει το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Σε ανακοίνωσή του, με αφορμή δημοσιεύματα με παράπονα των κοινοτήτων της Ελεύθερης Επαρχίας Αμμοχώστου, για το ψηλό ποσοστό απωλειών στα υδρευτικά τους δίκτυα, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων διευκρινίζει πως είναι υποχρεωμένο να παρέχει ικανοποιητικές ποσότητες νερού για την κάλυψη των αναγκών του πληθυσμού και προς τούτο υλοποιεί σειρά αναπτυξιακών έργων, όπως φράγματα, μονάδες αφαλάτωσης και δίκτυα διανομής νερού σε παγκύπρια βάση, παραδίδοντας ικανοποιητικές ποσότητες νερού στις κεφαλές των υδρευτικών δικτύων των Δήμων, Κοινοτή-

των και Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας. Σημειώνει ότι εκτός από την υποχρέωση για συνεπή πληρωμή των οφειλών τους προς το ΤΑΥ, τα Κοινοτικά Συμβούλια έχουν νομική υποχρέωση να χρησιμοποιούν τα έσοδα από την πώληση πόσιμου νερού στους τελικούς καταναλωτές, για τη συντήρηση/ αντικατάσταση των δικτύων/ συστημάτων διανομής νερού ύδρευσης. Αντίθετα, αναφέρει, «με την υποχρέωση αυτή πολλά Κοινοτικά Συμβούλια δεν πληρώνουν συστηματικά τις οφειλές τους προς το ΤΑΥ και όπως φαίνεται από το ψηλό ποσοστό απωλειών, τα έσοδα που λαμβάνουν από την πώληση νερού, δεν αξιοποιούνται για την αναβάθμιση και εύρυθμη λειτουργία των δικτύων».

Όπως αναφέρει, το 2017 η Κυβέρνηση, προκειμένου να βοηθήσει τις κοινότητες να αντεπεξέλθουν στα χρέη, τα οποία δημιούργησαν από τη μη πληρωμή των υποχρεώσεων τους

προς το ΤΑΥ και να βελτιώσουν τα δίκτυά τους, παραχώρησε ποσό €18.6 εκατ. περίπου, έναντι των οφειλών που είχαν δημιουργήσει.

«Δυστυχώς», σημειώνει, «μεγάλος αριθμός κοινοτήτων επανδημιούργησαν χρέη προς το ΤΑΥ, μη καταβάλλοντας τα ποσά τα οποία συλλέγουν από τους πολίτες».

Τέλος, αναφέρει ότι «προς αντιμετώπιση του προβλήματος που δημιουργείται από την παρατηρούμενη μη εφαρμογή του Νόμου από αριθμό Κοινοτικών Συμβουλίων, το Υπουργείο Γεωργίας επεξεργάζεται μέτρα, προκειμένου τα παρανομούμενα Συμβούλια να υποχρεωθούν να λάβουν τα ενδεικνύμενα μέτρα, ώστε να συντηρούν ικανοποιητικά τα υδρευτικά τους δίκτυα, για να μειωθούν οι απώλειες, ενώ παράλληλα να καταβάλλουν στο ΤΑΥ τα χρέη τους από την αγορά νερού».

Συμβουλευτικές υπηρεσίες προς Γεωργούς και Κτηνοτρόφους

- 🍃 Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών
- 🍃 Εφαρμογή Πολλαπλής Συμμόρφωσης
- 🍃 Εκταρικές Επιδοτήσεις
- 🍃 Αιτήσεις για επενδύσεις στις γεωργοκτηνοτροφικές μονάδες. Αφορούν αιτήσεις που επιδοτούνται οι αγορές καινούργιων μηχανημάτων ή ανέγερση γεωργικών ή κτηνοτροφικών υποστατικών
- 🍃 Τεχνο-οικονομικές μελέτες
- 🍃 Αιτήσεις για νεοεισερχόμενους γεωργούς/κτηνοτρόφους στο επάγγελμα
- 🍃 Αιτήσεις για την άδεια απόρριψης αποβλήτων καθώς και την ετήσια έκθεση όπως προνοείται από την Υπηρεσία Περιβάλλοντος
- 🍃 Συμβουλευτικά Συστήματα Ποιότητας Γεωργικής Παραγωγής (Βιολογικά. Ολοκληρωμένη Διαχείριση)
- 🍃 Οποιαδήποτε άλλη υπηρεσία που αφορά τους κλάδους Γεωργία - Κτηνοτροφία

YOUR EUROPE
YOUR BUSINESS
OPPORTUNITY

ZEBRANICO
CONSULTING LTD

Γλάδστωνος 01, 6023 Λάρνακα 📍
Παναγιώτειο Μέγαρο, 5^{ος} όροφος, Γρ. 505

+357 24 400 664 📞

+357 24 103 700 📠

zebranicoconsulting@gmail.com ✉

www.zebranico.com 🌐

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Αδιαφάνεια στη μίσθωση κρατικής γης

Παρατηρήσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για τη διαδικασία αδειοδότησης φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων

Μη τήρηση των αρχών της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και αποφυγής διακρίσεων για την εκμίσθωση της κρατικής γης σχετικά με τις διαδικασίες αδειοδότησης μεγάλων φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων συνολικής δυναμικότητας 45,2 MW, εντός κρατικής γης συνολικής έκτασης 670.000 τ.μ. μεταξύ των Κοινοτήτων Τρούλλων, Αβδελλερού και Κελιών, διαπιστώνει η Ελεγκτική Υπηρεσία. Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο ελέγχου συμμόρφωσης, κατόπιν αιτήματος που υποβλήθηκε από τη Βουλευτή Αννίτα Δημητρίου κατά πόσο είχαν ληφθεί υπόψη οι έντονες ανησυχίες των επηρεαζόμενων ακριτικών Κοινοτήτων και Περιβαλλοντικών και Αγροτικών Οργανώσεων. Επιπρόσθετα, η ΕΥ εξέτασε κατά πόσο η κρατική γη έτυχε της κατάλληλης διαχείρισης.

Τα σημαντικότερα ευρήματα που προέκυψαν από τον έλεγχο αναφέρονται επιγραμματικά πιο κάτω:

> Μη τήρηση των αρχών της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και αποφυγής διακρίσεων για την εκμίσθωση της κρατικής γης. Η ΕΥ εξέφρασε την άποψη ότι, εάν το Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο έχει, με βάση το άρθρο 54 του Συντάγματος, την εξουσία της εποπτείας και διάθεσης της περιουσίας η οποία ανήκει στη Δημοκρατία, θεωρούσε ότι η συγκεκριμένη κρατική γη θα μπορούσε ή θα έπρεπε να εκμισθωθεί σε ιδιώτη για σκοπούς ανέ-

Εκμίσθωση γης από το Υπουργικό Συμβούλιο χωρίς να διασφαλίσει την προσήκουσα δημοσιότητα

γερσης φωτοβολταϊκών πάρκων, όφειλε να διασφαλίσει την προσήκουσα δημοσιότητα και να καλέσει για εκδήλωση ενδιαφέροντος και όχι να εκμισθώσει τη γη στον πρώτο επιχειρηματία που θα τη ζητούσε.

> Η τήρηση της νενομισμένης διαδικασίας, σχετικά με την υποβολή και εξέταση των αιτήσεων για χορήγηση πολεοδομικών αδειών, για την κατασκευή και λειτουργία των φωτοβολταϊκών πάρκων, αφού οι αιτήσεις υποβλήθηκαν από την εταιρεία, πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης σχετικά με την εκμίσθωση προς αυτή της κρατικής γης.

> Μη επαρκής αιτιολόγηση της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για εκμίσθωση των κρατικών τεμαχίων, σε σχέση με τα τέσσερα φωτοβολταϊκά πάρκα, για τα οποία τα Τμήματα Γεωργίας και Πολεοδομίας και Οικήσεως εξέφρασαν την άποψη ότι θα έπρεπε να παραμείνουν για γεωργικούς σκοπούς.

> Πέντε από τα 11 φωτοβολταϊκά πάρκα που προτάθηκαν εφάπτονται σε Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του Ευρωπαϊκού Δικτύου «Natura 2000» και έξι βρίσκονται σε αποστάσεις από 300 μέτρα μέχρι 1.600 μέτρα από αυτή. Σύμφωνα με Προειδοποιητική Επιστολή Παράβαση αρ. 2019/2303 της Γενικής Γραμματείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ), οι σωρευτικές επιπτώσεις του υπό αναφορά έργου δεν εξετάστηκαν καθόλου. Επιστήσαμε την προσοχή των αρμόδιων Αρχών ότι, η συμπερίληψη του θέματος της κατασκευής των φωτοβολταϊκών πάρκων στην Προειδοποιητική Επιστολή της ΕΕ καθιστά τον καθ'

όλα νόμιμο χειρισμό του ακόμα πιο επιτακτικό, ώστε να αποφευχθούν τυχόν οικονομικές κυρώσεις προς τη Δημοκρατία.

> Υπήρξε ριζική αναθεώρηση της αρχικής θέσης των επηρεαζόμενων Κοινοτικών Συμβουλίων Τρούλλων και Αβδελλερού, τα οποία, παρόλο ότι αρχικά τοποθετήθηκαν αρνητικά επί του θέματος, αργότερα τάχθηκαν υπέρ της εν λόγω ανάπτυξης.

Μεταξύ άλλων στην έκθεση αναφέρεται ότι όπως προέκυψε από τον έλεγχο, δεν τηρήθηκε η νενομισμένη διαδικασία σχετικά με την υποβολή και εξέταση των αιτήσεων της εταιρείας για χορήγηση πολεοδομικών αδειών για την κατασκευή των φωτοβολταϊκών πάρκων, αφού οι αιτήσεις υποβλήθηκαν πριν την απόφαση εκμίσθωσης της κρατικής γης, εντός των οποίων η εταιρεία προτίθετο να κατασκευάσει τα εν λόγω πάρκα. Συνεπώς, αναφέρεται, κατά τον χρόνο υποβολής των αιτήσεων, η εταιρεία

δεν είχε κανένα δικαίωμα επί της γης που αφορούσαν οι υποβληθείσες αιτήσεις. Η ΕΥ αναφέρει πως η απόφαση του Υπουργικού για εκμίσθωση της κρατικής γης, στις περιπτώσεις όπου αυτή δεν συστήνεται από τα αρμόδια Τμήματα, δεν αιτιολογείται. Επίσης, για την εκμίσθωση της κρατικής γης δεν τηρήθηκαν ουδόλως οι αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και αποφυγής διακρίσεων. Το θέμα θα πρέπει να απασχολήσει το Υπουργείο Εσωτερικών γενικότερα, αφού δεν αφορά μόνο σε αυτή την περίπτωση. Πέντε από τα 11 φωτοβολταϊκά πάρκα που προτάθηκαν εφάπτονται σε ΖΕΠ του Ευρωπαϊκού Δικτύου «Natura 2000» και έξι γειτνιάζουν με αυτή. Η παραχώρηση των υπό αναφορά πολεοδομικών αδειών εγείρεται στην Προειδοποιητική Επιστολή - Παράβαση αρ. 2019/2303 της Γενικής Γραμματείας της ΕΕ, σύμφωνα με την οποία, μεταξύ άλλων, οι σωρευτικές επιπτώσεις του υπό αναφορά έργου δεν εξετάστηκαν καθόλου.

Ίση μεταχείριση και αποφυγή διακρίσεων

Από την ΕΥ επιστήθηκε η προσοχή των αρμόδιων Αρχών ως προς τα ακόλουθα: «Ιδιοκτήτης της κρατικής γης είναι η Κυπριακή Δημοκρατία. Η ρητή πρόνοια δευτερογενούς νομοθεσίας, που προβλέπει για υποβολή πολεοδομικών αιτήσεων από τον ιδιοκτήτη της γης, δεν μπορεί να παρακάμπεται μέσω της έκδοσης εγκυκλίων», αναφέρεται. Άρα, προστίθεται, «αιτήσεις για πολεοδομικές αναπτύξεις σε κρατική γη, δεν μπορούν να υποβάλλονται, παρά μόνο από την Κυπριακή Δημοκρατία». Οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει, κατά την ανάθεση συμβάσεων εκμίσθωσης κρατικής γης, να ακολουθούν «ανοικτή, διαφανή και ανταγωνιστική διαδικασία και να διασφαλίζουν την τήρηση των αρχών της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής διακρίσεων». Σύμφωνα με την Ελεγκτική Υπηρεσία το γεγονός ότι το θέμα της κατασκευής των φωτοβολταϊκών πάρκων στην εν λόγω περιοχή, περιλαμβάνεται στην Προειδοποιητική Επιστολή - Παράβαση αρ. 2019/2303 της Γενικής Γραμματείας της ΕΕ, καθιστά «τον καθ' όλα νομότυπο χειρισμό του ακόμα πιο επιτακτικό, ώστε να αποφευχθούν τυχόν οικονομικές κυρώσεις προς την Κυπριακή Δημοκρατία».

ΕΝΑΚ
ΕΝΩΣΗ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τα μέλη μας λειτουργούν και ασχολούνται με την παραγωγή γάλακτος από τα μέσα της δεκαετίας του 70 και κουβαλούν μια σημαντική εμπειρία και ιστορία. Η ομάδα μας δημιουργήθηκε τον Απρίλιο του 2015 και αποτελείται από 16 μέλη τα οποία αντιπροσωπεύουν περίπου το 12% της παραγωγής γάλακτος στην Κύπρο.

Στόχος μας είναι να προσφέρουμε υψηλής ποιότητας γάλα, που ενισχύει σε βιταμίνες και ανόργανα συστατικά όπως ασβέστιο, φώσφορο και βιταμίνη Β2 αλλά και ενέργεια.

Όραμα μας είναι η συνεχής βελτίωση και διατήρηση της υψηλής ποιότητας του γάλακτος καθώς και η σωστή ευημερία των ζώων μας.

“ **Κυπριακό
Φρέσκο
Γάλα...
γιατί έτσι
μεγαλώσαμε!** ”

📍 **Αγίου Γεωργίου 3, 7600 Αθένου, Κύπρος**
3 St. George, 7600 Athienou, Cyprus

☎ **+357 24 52 25 70**

☎ **+357 24 52 21 80**

🌐 **www.enak.com.cy**

✉ **info@enak.com.cy**

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στο εδώλιο η Κύπρος για το περιβάλλον

Διαδικασίες παράβασης κοινοτικών οδηγιών στο διαδικτυακό μητρώο αποφάσεων της Κομισιόν

Του Αγγελου Νικολάου

Από τον Φιλελεύθερο

Αντιμέτωπη με αρκετές διαδικασίες παράβασης του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) βρίσκεται η Κυπριακή Δημοκρατία. Σύμφωνα με το διαδικτυακό μητρώο αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι ισχύουσες διαδικασίες παράβασης αφορούν τις κοινοτικές οδηγίες για τη διατήρηση της φύσης (οδηγίες για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων 92/43/ΕΟΚ και των άγριων πτηνών 2009/147/ΕΚ), την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων από ορισμένα δημόσια και ιδιωτικά έργα (οδηγίες 2011/92/ΕΚ και 2014/52/ΕΕ), την ατμοσφαιρική ρύπανση και την ποιότητα αέρα (οδηγία 2016/2284/ΕΕ), την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημιάς (οδηγία 2004/35/ΕΚ), τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος (2008/105/ΕΚ) και τις πλημμύρες (2007/60/ΕΚ), καθώς και τη διαχείριση αποβλήτων (οδηγίες 2018/849, 2018/850, 2018/851 και 2018/852).

Στις 17.05.2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε προειδοποιητική επιστολή στην Κύπρο επειδή δεν εξασφάλισε την επαρκή προστασία τύπων φυσικών οικοτόπων και ειδών άγριας χλωρίδας και πανίδας, μέσω του κατάλληλου καθορισμού προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000. Σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία για τη διατήρηση της φύσης (οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τους οικοτόπους και οδηγία 2009/147/ΕΚ για τα πτηνά), τα κράτη μέλη συμφώνησαν να συμβάλουν στη σύ-

σταση ενός συνεκτικού ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000, ορίζοντας τους πλέον κατάλληλους τόπους, σε εθνικό επίπεδο, ως ζώνες ειδικής προστασίας («ΖΕΠ» σύμφωνα με την οδηγία για τα πτηνά) και προτείνοντας στην Κομισιόν επαρκείς τόπους κοινοτικής σημασίας («ΤΚΣ» σύμφωνα με την οδηγία για τους οικοτόπους). Αμφότερες οι χώρες δεν έχουν υποβάλει εξαντλητικό κατάλογο των ΤΚΣ, και οι προτεινόμενοι ΤΚΣ δεν καλύπτουν επαρκώς τα διάφορα είδη οικοτόπων και τα είδη που χρειάζονται προστασία. Επιπλέον, η Κύπρος δεν έχει ορίσει επαρκή αριθμό υπεράκτιων ΖΕΠ. Σύμφωνα με την προειδοποιητική επιστολή που διαβίβασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Κύπρος είχε προθεσμία δύο μηνών για να απαντήσει, διαφορετικά η Κομισιόν μπορούσε να αποφασίσει να αποστείλει αιτιολογημένη γνώμη.

Στις 30.10.2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε αιτιολογημένη γνώμη και κάλεσε τις Κυπριακές Αρχές να προβούν στην ολοκλήρωση του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, εφαρμόζοντας πλήρως την οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, και την οδηγία 2009/147/ΕΚ για την προστασία των άγριων πτηνών. Σύμφωνα με τις οδηγίες, κάθε κράτος μέλος συμβάλλει στη δημιουργία του δικτύου Natura 2000 με τον καθορισμό επαρκούς αριθμού ΖΕΠ και ΤΚΣ, που καλύπτουν επαρκώς όλους τους τύπους φυσικών οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας, τα οποία χαρακτηρίζονται ως προτεραιότητας και απαντώνται στο έδαφος των κρατών μελών.

Τόσο η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, όσο και η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα υποδεικνύουν ότι είναι ζωτικής σημασίας για την ΕΕ να ανακόψει την απώλεια βιοποικιλότητας, μέσω της βελτίωσης και της αποκατάστασης των οικοσυστημάτων που έχουν υποστεί ζημιές σε καλή οικολογική κατάσταση. Η Κύπρος δεν υπέβαλε εξαντλητικό κατάλογο προτεινόμενων ΤΚΣ και ΖΕΠ, ενώ παράλληλα δεν παρείχε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για κάθε προστατευόμενη περιοχή. Ως εκ τούτου, το δίκτυο Natura 2000 δεν καλύπτει επαρκώς τους διάφορους τύπους φυσικών οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας που χρήζουν προστασίας. Σύμφωνα με την αιτιολογημένη γνώμη που διαβίβασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Κύπρος έχει προθεσμία δύο μηνών για να διορθώσει την κατάσταση, διαφορετικά η Κομισιόν μπορεί να αποφασίσει να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ).

Έργα και σχέδια χωρίς οικολογική αξιολόγηση

Προειδοποιητική επιστολή για την μη υποβολή έργων και σχεδίων σε δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων σε περιοχές του δικτύου Natura 2000, απέστειλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 27.11.2019, στις Κυπριακές Αρχές, καθώς η Κυπριακή Δημοκρατία, κατά τρόπο γενικευμένο και συστηματικό, από την ημερομηνία προσχώρησης της στην ΕΕ, δεν έχει εξασφαλίσει ότι οι αρμόδιες Αρχές υποβάλλουν τα έργα και σχέδια σε δέουσα (ορθή, επαρκή και έγκαιρη) εκτίμηση των επιπτώσεων τους στις προ-

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

στατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000 ή/και έχει συμφωνήσει σε έργα και σχέδια χωρίς να έχει βεβαιωθεί ότι δεν θα επηρεάσουν δυσμενώς την ακεραιότητα των οικείων περιοχών του δικτύου Natura 2000. Σκοπός της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (οδηγία για τους οικοτόπους) είναι να συμβάλει στην εξασφάλιση της βιοποικιλότητας μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών στο οποίο εφαρμόζεται η Συνθήκη. Σύμφωνα με την οδηγία, τα έργα και σχέδια που δεν συνδέονται άμεσα με τη διαχείριση μίας προστατευόμενης περιοχής του δικτύου Natura 2000 ή δεν είναι αναγκαία για την διαχείριση της πρέπει να υποβάλλονται σε κατάλληλη εκτίμηση των επιπτώσεων που επιφέρουν (τόσο μεμονωμένα όσο και σε συνδυασμό με άλλα σχέδια ή έργα) στην εκάστοτε περιοχή, εκτός εάν τα κράτη μέλη είναι βέβαιοι, κατόπιν εξέτασης του έργου και σχεδίου, ότι αυτό δεν θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην προστατευόμενη περιοχή του δικτύου Natura 2000.

Καθυστερεί η εναρμόνιση οδηγιών

Στις 14.05.2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάλεσε τις Κυπριακές Αρχές να διορθώσουν το σύστημα εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και να ευθυγραμμίσουν την εθνική νομοθεσία με την οδηγία για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (οδηγία 2011/92/ΕΕ), όπως τροποποιήθηκε τον Απρίλιο του 2014 με την οδηγία 2014/52/ΕΕ. Η οδηγία εξασφαλίζει ότι οι επιπτώσεις των δημόσιων και των ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον θα εκτιμώνται πριν από την έγκριση των έργων. Από το 2014, ο διοικητικός φόρτος έπρεπε να μειωθεί περαιτέρω και το επίπεδο της προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας συμμετοχής να βελτιωθεί, ενώ οι επιχειρηματικές αποφάσεις σχετικά με τις δημόσιες και τις ιδιωτικές επενδύσεις έπρεπε να καταστούν πιο σωστές, προβλέψιμες και βιώσιμες. Στην περίπτωση της Κύπρου, η εθνική νομοθεσία δεν απαιτεί τη θέσπιση λεπτομερών ρυθμίσεων για τη δημόσια διαβούλευση, όπως απαιτείται από την οδηγία, ούτε υποχρεώνει τις αρμόδιες εθνικές

Αρχές να εξασφαλίζουν ότι διατίθενται πρακτικές πληροφορίες στο κοινό σχετικά με την πρόσβαση σε διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες αναθεώρησης. Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι η περιβαλλοντική διακυβέρνηση συμβάλλει καθοριστικά στην ορθή λειτουργία των διαφόρων τομεακών κανόνων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να αποστείλει προειδοποιητική επιστολή στις Κυπριακές Αρχές, οι οποίες είχαν προθεσμία τεσσάρων μηνών για να διορθώσουν τα προβλήματα που διαπιστώθηκαν, διαφορετικά η Κομισιόν μπορεί να αποφασίσει να αποστείλει αιτιολογημένη γνώμη.

Κενά στον έλεγχο

Στις 14.05.2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάλεσε επίσης τις Κυπριακές Αρχές να μεταφέρουν ορθά στο εθνικό δίκαιο όλες τις απαιτήσεις της

οδηγίας σχετικά με τη μείωση των εθνικών εκπομπών ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων (οδηγία 2016/2284/ΕΕ). Η οδηγία συμβάλλει στην επίτευξη επιπέδων ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα που δεν προκαλούν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις και κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον. Ειδικότερα, η οδηγία προβλέπει εθνικές δεσμεύσεις για μείωση των εκπομπών στα κράτη μέλη όσον αφορά πέντε σημαντικούς ατμοσφαιρικούς ρύπους: οξειδία του αζώτου (NOx), πτητικές οργανικές ενώσεις εκτός του μεθανίου (NMVOC), διοξείδιο του θείου (SO₂), αμμωνία (NH₃) και λεπτά αιωρούμενα σωματίδια (ΑΣ_{2,5}). Όλοι οι εν λόγω ατμοσφαιρικοί ρύποι έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία, π.χ. προκαλούν αναπνευστικά προβλήματα, καρδιαγγειακές παθήσεις και καρκίνο, ενώ βλάπτουν τα οικοσυστήματα. Η Κύπρος δεν έχει μεταφέρει στο εθνικό της δίκαιο, μεταξύ άλλων, την απαίτηση που προβλέπει η οδηγία σχετικά με την επικαιροποίηση του εθνικού προγράμματος ελέγχου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης τουλάχιστον ανά τετραετία. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να αποστείλει προειδοποιητική επιστολή στις Κυπριακές Αρχές, οι οποίες είχαν προθεσμία τεσσάρων μηνών για να διορθώσουν την κατάσταση, διαφορετικά η Κομισιόν μπορεί να αποστείλει αιτιολογημένη γνώμη.

Περιβαλλοντική ευθύνη

Προειδοποιητική επιστολή για μη εναρμόνιση με την κοινοτική οδηγία για την περιβαλλοντική ευθύνη, όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημιάς απέστειλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 02.07.2020 στις Κυπριακές Αρχές, τις οποίες κάλεσε να διευρύνουν το φάσμα των φορέων που έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν τη λήψη μέτρων από τις εθνικές αρχές και να διασφαλίσουν ότι η εθνική τους νομοθεσία επιτρέπει σε όλες τις κατηγορίες φυσικών και νομικών προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας για την περιβαλλοντική ευθύνη (οδηγία 2004/35/ΕΚ) να απαιτούν από την αρμόδια αρχή την ανάληψη δράσης για την αποκατάσταση περιβαλλοντικών ζημιών.

Συμμόρφωση με το κεκτημένο υπόσχεται η Λευκωσία

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος θα προβεί στις απαραίτητες ενέργειες, ώστε να κλείσει κάθε εκκρεμούσα υπόθεση, με απώτερο στόχο την ορθή συμμόρφωση με το κεκτημένο και την εφαρμογή των Οδηγιών για προστασία της φύσης στην Κύπρο, σύμφωνα με ανακοίνωση που εκδόθηκε μετά την παραλαβή από την Κυπριακή Δημοκρατία αιτιολογημένης γνώμης για την επάρκεια του Δικτύου Natura 2000 στην Κύπρο.

Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση, τα δεδομένα της επιστολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τυχάνουν προσεκτικής μελέτης από τις αρμόδιες υπηρεσίες, αφενός για να απαντηθούν με τη δέουσα τεκμηρίω-

ση και αφετέρου για να ενταθεί η προσπάθεια αντιμετώπισης των αδυναμιών που έχουν εντοπιστεί.

Με οδηγίες του Υπουργού Γεωργίας Κώστα Καδή, έχει ξεκινήσει η κωδικοποίηση όλων των αδυναμιών που υποδεικνύει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ώστε να αποφασιστούν οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν από όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες, καθώς και να τεθούν συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης των ενεργειών αυτών. Το Υπουργείο Γεωργίας σημειώνει ότι τα τελευταία χρόνια η Κυπριακή Δημοκρατία έχει προβεί σε πολλαπλές ενέργειες σχετικά με την επάρκεια του Δικτύου Natura 2000.

Με τις ενέργειες αυτές καλύφθηκαν μια σειρά από

σημαντικές εκκρεμότητες που είχε η Κυπριακή Δημοκρατία σε σχέση με την υιοθέτηση των προνοιών των σχετικών Οδηγιών της ΕΕ.

Οι μεγαλύτερες ανεπάρκειες που εντοπίστηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αφορούν τον χαρακτηρισμό και την προστασία παράκτιων και υπεράκτιων περιοχών και ειδών, τόσο σε Τόπους Κοινοτικής Σημασίας όσο και σε Ζώνες Ειδικής Προστασίας για τα πτηνά. Ο καθορισμός κατάλληλων θαλάσσιων περιοχών για τα πτηνά στην κυπριακή ΑΟΖ αντιμετωπίζεται ως θέμα προτεραιότητας και ιδιαίτερης σημασίας. Για τον σκοπό αυτό, έχει ήδη αρχίσει η εφαρμογή εξειδικευμένων μελετών, σύμφωνα με το υπουργείο.

📍 Ελευθερίου Βενιζέλου 11
Βιομηχ. περιοχή Τσερίου, 2480 Λευκωσία

☎ 70 001535

✉ info@altech.com.cy

🌐 www.altech.com.cy

ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

- Net Metering [οικίες & κτήρια τοπικών αρχών]
- Αυτοπαραγωγή σε εμπορικές και βιομηχανικές μονάδες [βιομηχανία, επιχείρηση, ξενοδοχειακή μονάδα]
- Φωτοβολταϊκά πάρκα για εμπορικούς σκοπούς
- Αυτόνομα φωτοβολταϊκά συστήματα σε απομονωμένες περιοχές
- Λειτουργία πισίνας με φωτοβολταϊκά
- Άντληση νερού με φωτοβολταϊκά
- Εγκατάσταση προηγμένων συστημάτων θέρμανσης

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Ρομπότ - αγρότης made in Greece

Μια πρωτότυπη ηλεκτροκίνητη κατασκευή δύο φίλων για αυτόνομη εργασία στην καλλιέργεια

«Στόχος μας είναι να κάνει οποιαδήποτε εργασία κάνει τώρα ο αγρότης». Με αυτά τα λόγια ο Κωνσταντίνος Κανδύλας, ιδρυτής της Terra Robotics με έδρα το Κιλκίς, παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά του ηλεκτροκίνητου ρομπότ που άρχισε να κατασκευάζει με τον φίλο και συνιδρυτή Πέτρο Κατσιλέρο πριν από 1,5 χρόνο.

«Στην παρούσα φάση προσπαθούμε να ολοκληρώσουμε την πρωτότυπη έκδοση του ρομπότ, έργο του οποίου είναι να κινείται αυτόνομα εντός της καλλιέργειας και να πραγματοποιεί τις καθημερινές εργασίες των αγροτών. Όταν λέμε εργασίες, αναφερόμαστε στο ξεβοτάνισμα που κάνουν οι αγρότες, στην αναγνώριση ασθενειών πάνω στα φυτά κ.ά», εξηγεί ο κ. Κανδύλας. «Αυτή τη στιγμή, το πειραματικό ρομπότ που κατασκευάζει η ομάδα - την οποία απαρτίζουν επίσης ο γεωπόνος μας Γιάννης Μπακατσής και ο μηχανολόγος Γιάννης Χαραλαμπίδης- περιηγείται μόνο του στο χωράφι με την εποπτεία και την παρέμβαση του χρήστη. Σε δεύτερο στάδιο σχεδιάζουμε να προσθέσουμε διάφορα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι αγρότες (π.χ. καλλιεργητές) για να εντοπίσουμε τι επίδραση θα έχει η τοποθέτησή τους στη λειτουργία του ρομπότ».

«Παράλληλα, τελειοποιείται ο σχεδιασμός της μηχανολογικής πλατφόρμας της τελικής έκδοσης του προϊόντος (MVP) που θα είναι σε θέση να πουληθεί πιλοτικά σε κάποιον πελάτη», αναφέρει. «Υπολογίζουμε ότι μέχρι το τέλος του χρόνου, το ρομπότ θα μπορεί από μόνο του να πλοηγηθεί στο χωράφι χωρίς κάποια παρέμβαση του χρήστη». Κατά τον ίδιο, η μεγαλύτερη πρόκληση της ομάδας της Terra Robotics

είναι να καταστήσει το ρομπότ ικανό να πλοηγηθεί αυτόνομα και με ακρίβεια στο χωράφι, χωρίς να καταστρέψει την καλλιέργεια. «Αντίστοιχο πρόβλημα αντιμετωπίζουν, για παράδειγμα, και οι εταιρείες που κατασκευάζουν τα αυτόνομα οχήματα. Εκτιμάμε, όμως, ότι το τελικό πρωτότυπο προϊόν θα έχει ολοκληρωθεί του χρόνου το φθινόπωρο, κάτι βέβαια που εξαρτάται και από πολλούς παράγοντες, με βασικότερο όλων, εκείνον της χρηματοδότησης», αναφέρει ο συνιδρυτής κ. Κατσιλέρος. Ο ανταγωνισμός στην αγορά που δραστηριοποιείται η νεοφυής

εταιρεία, η οποία μετρά μόλις κάποιους μήνες λειτουργίας, έχει αρχίσει να οξύνεται, καθώς σύμφωνα με κάποιες πρώτες εκτιμήσεις, η παγκόσμια αγορά του smart agriculture υπολογίζεται να ανέλθει από περίπου 9,4 δισ. δολ. το 2017 στα 23,14 δισ. ευρώ έως το 2022. Τι προσφέρει όμως στον αγρότη το ηλεκτροκινούμενο ρομπότ της Terra Robotics; Καλύτερη απόδοση της καλλιέργειας, μείωση του κόστους παραγωγής και αύξηση του τελικού παραγόμενου προϊόντος. Πρόκειται για τα πιο βασικά προτερήματα του συγκεκριμένου ρομπότ, ο κύκλος εργα-

σιών του οποίου εκτιμάται στις 6-8 ώρες καθημερινά. «Υπάρχουν πολλές χρονοβόρες εργασίες τις οποίες πραγματοποιεί ο αγρότης με το τρακτέρ που τον εμποδίζουν να αφοσιωθεί λίγο πιο ενεργά στην εμπορική αξιοποίηση του προϊόντος που καλλιεργεί. Στο μέλλον η αυτοκινούμενη συσκευή θα μπορούσε να πραγματοποιήσει αυτές τις εργασίες, χωρίς καμία επίβλεψη, δίνοντας τη δυνατότητα στον αγρότη να επιστρέψει στο χωράφι του μετά το τέλος των εργασιών, με σκοπό να παραλάβει την συσκευή και να την επαναφορτίσει» εξηγεί ο κ. Κανδύλας.

Αυξάνει και την απόδοση της καλλιέργειας

Παράλληλα, μειώνεται το εργατικό κόστος, ενώ αυξάνεται η απόδοση της καλλιέργειας καθώς η συμπίεση του εδάφους από το ρομπότ (σε σχέση με το τρακτέρ) είναι μικρότερη επιτρέποντας στην καλλιέργεια να απορροφήσει περισσότερο νερό και θρεπτικά στοιχεία. «Σημαντικό πλεονέκτημα είναι και η σταθερή απόδοση του ίδιου του ρομπότ. Υστερα από επίπονη ανθρώπινη εργασία υπάρχει έντονη σωματική κόπωση εν αντιθέσει με το ρομπότ που δουλεύει με τον ίδιο ρυθμό καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του. Το μόνο που χρειάζεται είναι να φορτιστεί μετά κάποιες ώρες εργασίας».

Η τεχνολογία της Terra Robotics -που πρόσφατα βραβεύτηκε στον έβδομο διαγωνισμό επιχειρηματικού σχεδίου John and Mary Pappajohn του Κέντρου Επιχειρηματικότητας του ACT (American College of Thessaloniki)- έχει εφαρμογή κυρίως σε βιολογικές γραμμικές καλλιέργειες (αρωματικά φυτά, κηπευτικά κ.ά.). Αλλωστε, η ανάγκη για τη δημιουργία του ρομπότ, προέκυψε όταν ο ίδιος ο κ. Κανδύλας

αντιμετώπιζε προβλήματα στη δική του καλλιέργεια, καθώς εκτός από υπόαλληλος σε εταιρεία λογισμικού διατηρεί οικογενειακή επιχείρηση βιολογικής καλλιέργειας αρωματικών φυτών στο Κιλκίς. «Σπούδασα μαζί με τον φίλο μου κ. Κατσιλέρο στο τμήμα ηλεκτρολόγων μηχανικών και μηχανικών υπολογιστών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ο κ. Κατσιλέρος υπήρξε μέλος της Pandora Robotics του ΑΠΘ, ενώ εγώ υπήρξα μέλος για δύο χρόνια αλλά και αρχηγός στην ομάδα που φτιάχνει, εντός του πανεπιστημίου, το μονοθέσιο ηλεκτροκίνητο όχημα "Aristurtle". Επίσης, ανέπτυξα γνώσεις στον τομέα της αγροτικής παραγωγής λόγω και της οικογενειακής μας επιχείρησης, γεγονός που μου επέτρεψε να αντιληφθώ την ανάγκη να αυξηθεί η παραγωγή αλλά και τα εργατικά χέρια για την καλύτερη δυνατή απόδοση της βιολογικής καλλιέργειας», τονίζει. «Ετσι, είχαμε τα ερεθίσματα αλλά και τη σιγουριά να προχωρήσουμε στην κατασκευή του ηλεκτροκίνητου ρομπότ και στη δημιουργία της Terra Robotics», συμπληρώνει.

ΑΠΟ ΟΛΗ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στήριξη προγραμμάτων διαλογής αποβλήτων στην πηγή

Πρόγραμμα στήριξης των δήμων και των κοινοτήτων που θα εφαρμόζουν σύστημα διαλογής των αποβλήτων στην πηγή, παρόμοιο με αυτό που εφαρμόζει πιλοτικά ο Δήμος Αγλαντζιάς, το «Διαχωρίζω και Κερδίζω», μελετά το Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, δήλωσε ο Υπουργός Κώστας Καδής. Οπως είπε ο κ. Καδής μετά από συνάντηση που είχε με τον νέο Δήμαρχο Αγλαντζιάς, Ανδρέα Κωνσταντίνου και τους συνεργάτες του, πρόκειται για ένα πρόγραμμα που έχει ως στόχο τη στήριξη της προσπάθειας της τοπικής αυτοδιοίκησης για μείωση και ολοκληρωμένη διαχείριση των απόβλητων τους.

Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση στη συνάντηση συζητήθηκαν τα αποτελέσματα και τα προβλήματα που προέκυψαν κατά την πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος «Διαχωρίζω και Κερδίζω».

«Η συζήτησή μας επικεντρώθηκε στο πρωτοποριακό πρόγραμμα «Διαχωρίζω και κερδίζω», που εφαρμόζει από τον περασμένο Μάρτιο ο Δήμος Αγλαντζιάς, το οποίο ουσιαστικά είναι ένα πρόγραμμα διαλογής των αποβλήτων στην πηγή. Αυτή την πολιτική θέλουμε να εφαρμόσουμε σε ολόκληρη την Κύπρο», δήλωσε ο κ. Καδής και επεσήμανε πως πρώτος ο Δήμος Αγλαντζιάς τόλμησε να εφαρμόσει αυτό το πρόγραμμα.

Αναφερόμενος στα αποτελέσματα της πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος στο 1/8 της Αγλαντζιάς, ο κ. Καδής είπε πως ήταν εντυπωσιακά. «Είδαμε μια καθολική εφαρμογή του προγράμματος από τους πολίτες που διαμένουν στην περιοχή εφαρμογής του προγράμματος. Επίσης, είδαμε μια ουσιαστική μείωση των αποβλήτων τα οποία καταλήγουν στις μονάδες διαχείρισης αποβλήτων ενώ, ταυτόχρονα, σημαντική είναι και η αύξηση του ποσοστού των αποβλήτων που καταλήγουν για ανακύκλωση. Αυτά τα δεδομένα μας καθιστούν αισιόδοξους και μας δείχνουν τον δρόμο στον οποίο πρέπει να πορευτούμε στη συνέχεια», επεσήμανε ο κ. Καδής. «Θέλω να συγχαρώ τον Δήμο Αγλαντζιάς γι' αυτή την πρωτοβουλία. Θέλω επίσης να σημειώσω ότι αυτή την περίοδο, το Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου μας εξεργάζεται ένα ολοκληρωμένο σύστημα στήριξης των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης για την εφαρμογή προγραμμάτων διαλογής στην πηγή, ανάλογο με αυτό που εφάρμοσε ο Δήμος Αγλαντζιάς, μέσα από το οποίο θα στηριχθούν οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, ώστε να υιοθετήσουν προγράμματα

που μειώνουν τα απόβλητα και συμβάλλουν στην ολοκληρωμένη διαχείρισή τους», είπε ο κ. Καδής. Ο Υπουργός σημείωσε πως το πρόγραμμα αυτό θα στηρίξει τόσο τους δήμους όσο και τις κοινότητες σε ολόκληρη την Κύπρο, συμπληρώνοντας ότι μια σειρά από άλλες πολιτικές βρίσκονται υπό επεξεργασία και στοχεύουν στον συνολικό εξορθολογισμό της διαχείρισης των

Αγκαλιάστηκε η πιλοτική πρωτοβουλία «Διαχωρίζω και κερδίζω» που εφαρμόζει ο Δήμος Αγλαντζιάς

αποβλήτων στο τόπο μας. «Εντός του 2021 αναμένεται να δημιουργηθούν στην ορεινή Κύπρο πέραν των 30 μικρών πράσινων σημείων στα οποία οι κοινότητες θα μπορούν να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα απορρίμματά τους. Αυτό, μαζί με μια σειρά από άλλες πολιτικές, πιστεύουμε πως θα εξορθολογήσουν συνολικά το σύστημα της

διαχείρισης αποβλήτων στον τόπο μας», πρόσθεσε. Εξάλλου, στην ανακοίνωση αναφέρεται ότι ο Δήμαρχος Αγλαντζιάς, Ανδρέας Κωνσταντίνου, εμφανίστηκε ικανοποιημένος από το γεγονός ότι ο Υπουργός έχει αγκαλιάσει το συγκεκριμένο καινοτόμο πρόγραμμα. Πρόκειται, όπως είπε, για ένα πιλοτικό πρόγραμμα που ξεκίνησε από μια συγκεκριμένη περιοχή και πρόκειται να καλύψει ολόκληρο τον Δήμο από την 1η Ιανουαρίου του 2021. «Είναι ιδιαίτερη ικανοποίηση να βλέπεις τον αρμόδιο Υπουργό να ζητά ενημέρωση για την εξέλιξη του πιλοτικού προγράμματος και να αναζητεί και αυτός μαζί μας λύσεις για την επιτυχή εφαρμογή του στο Δήμο μας. Είμαστε αισιόδοξοι πως με τη βοήθεια του Υπουργού και του Υπουργείου, θα «τρέξουμε» αυτό το καινοτόμο πρόγραμμα διότι η Αγλαντζιά είναι συνυφασμένη με την καινοτομία», δήλωσε ο κ. Κωνσταντίνου.

Αναφερόμενος στα πρώτα αποτελέσματα του πιλοτικού προγράμματος, ο κ. Κωνσταντίνου είπε πως αυτά είναι άκρως ενθαρρυντικά. Όπως διευκρίνισε, υπήρξε μείωση και στα σκύβαλα αλλά και στα τέλη.

Καταλήγοντας, σημείωσε ότι το πρόγραμμα «Πληρώνω όσο πετώ» είναι και δικαιότερο, αφού ο καθένας πληρώνει μόνο για όσα πετάει.

γεωργοκτηνοτρόφος

Από τον Ακάμα μέχρι το Παραλίμνι

Η πρώτη εφημερίδα για τον Γεωργό και τον Κτηνοτρόφο της Κύπρου!

ΑΠΟ ΟΛΗ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ο Παναγροτικός συμμετέχει στο έργο «Smart Rural»

Στήριξη της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης στην ύπαιθρο

Στο πλαίσιο του Έργου με τίτλο «Smart Rural Entrepreneurship - SmartRural», το οποίο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Balkan Mediterranean 2014 - 2020 και σε συνεχή επικοινωνία και συνεργασία με όλους τους υπόλοιπους Εταίρους του Έργου (Βουλγαρία, Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, Ελλάδα και Κύπρο) ο Παναγροτικός Σύνδεσμος Κύπρου εργάζεται για τον κοινό στόχο της ενδυνάμωσης της επιχειρηματικότητας και της στήριξης της απασχόλησης στην ύπαιθρο μέσω της ανάπτυξης και αξιοποίησης του μοντέλου εξειδίκευσης SmartRural.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Παναγροτικός Σύνδεσμος Κύπρου ανακοινώνει την έναρξη λειτουργίας του Κέντρου Υποστήριξης SmartRural το οποίο θα λειτουργεί στο Δήμο Δρομολαξιάς-Μενεού. Το Κέντρο θα παρέχει υπηρεσίες υποστήριξης (παροχή βοήθειας στην υλοποίηση

επιχειρηματικών ιδεών, συμβουλευτικών υπηρεσιών, κ.λπ.) και υλοποίηση Εκπαιδευτικών Εργασιών για τη διάδοση του Μοντέλου SmartRural.

Οι ενδιαφερόμενοι θα έχουν την δυνατότητα να επισκεφτούν και να εγγραφούν δια ζώσης στις υπηρεσίες που παρέχει το Κέντρο, μόλις αρθούν τα περιοριστικά μέτρα που εφαρμόζονται λόγω της πανδημίας (COVID-19). Προς το παρόν μπορείτε να ενημερώνεστε σχετικά με τις εξελίξεις του Έργου SmartRural στον εξής σύνδεσμο <https://smartrural.eu/> και για το Κέντρο SmartRural στην ιστοσελίδα του Παναγροτικού Συνδέσμου Κύπρου <http://www.panagrotikos.org.cy/>.

Οι ώρες λειτουργίας του Κέντρου SmartRural στην Επαρχία Λάρνακας θα είναι καθημερινά 08:30π.μ.-14:30π.μ..

**Premier
Shukuroglou**

Premier Shukuroglou Cyprus Ltd
P.O.Box 12508, 2250 - Latsia, Cyprus
Tel: +357 22815353 - Fax: +357 22482331

CORTEVA
agriscience

Mustang™
306SE

ZIZANIOKTONO

**Διασυστηματικό μεταφυτρωτικό
ζιζανιοκτόνο πλατύφυλλων
ζιζανίων σε σιτάρι, κριθάρι
και αραβόσιτο**

Δρά ως αναστολέας ανάπτυξης και καταπολεμά
τα ετήσια και πολυετή πλατύφυλλα ζιζάνια

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Κλιματικά ουδέτερη η ΕΕ μέχρι το 2050

Διαδικτυακή συζήτηση στη Λευκωσία για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και την Κύπρο

Ο στόχος να καταστεί η ΕΕ κλιματικά ουδέτερη μέχρι το 2050, η ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, ο ρόλος των θεσμικών οργάνων της Ένωσης στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τα μέτρα που λαμβάνονται στην Κύπρο, ήταν στο επίκεντρο διαδικτυακής συζήτησης που συνδιοργάνωσαν πρόσφατα το γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο με θέμα “Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και Κύπρος”.

Στην εισαγωγική του ομιλία, ο Επικεφαλής του Γραφείου του ΕΚ, Ανδρέας Κεττής είπε ότι ο στόχος να καταστεί η ΕΕ κλιματικά ουδέτερη μέχρι το 2050 είναι πολύ φιλόδοξος, αλλά δεν έχουμε άλλη επιλογή παρά να τον πετύχουμε. Υπενθύμισε δε το ψήφισμα που πέρυσι τον Δεκέμβριο είχε εγκρίνει με συντριπτική πλειοψηφία το ΕΚ, θέτοντας τον κόσμο και την Ευρώπη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης για το κλίμα. Η σοβαρότητα της κατάστασης καταδεικνύεται και από τον όρο «κλιματική κρίση» που πλέον χρησιμοποιεί το ΕΚ, σημείωσε. Εάν συνεχίσουμε τον κακό παλιό εαυτό μας είναι πολύ πιθανό «να χάσουμε τον πλανήτη», οι επιστήμονες φοβούνται ότι είμαστε πολύ κοντά στο σημείο χωρίς επιστροφή, πρόσθεσε ο κ. Κεττής λέγοντας ότι είναι αδήριτη ανάγκη να υπάρξουν ρηξικέλευθα μέτρα. Αυτό, είπε, ζήτησε το ΕΚ από την νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία υπό την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν κατέθεσε μια συνολική πρόταση, την ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Λόγω αυτής της συμφωνίας, πρόσθεσε, θα υπάρξουν επαναστατικές αλλαγές στην οικονομική και κοινωνική ζωή το επόμενο διάστημα και θα πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι γι’ αυτό και εδώ στην Κύπρο.

Μόλις περάσει η κρίση της πανδημίας θα πρέπει να επαναφέρουν την κλιματική κρίση στο επίκεντρο των συζητήσεων και το πως θα κάνουμε τις συζητήσεις πράξη, είπε ο Ευρωβουλευτής, Δημήτρης Παπαδάκης στην ομιλία του, σημειώνοντας ότι στην Κύπρο υστερούμε πολύ στις πράξεις. «Στην εφαρμογή όλων αυτών που αποφασίζονται στην ΕΕ, δυστυχώς είμαστε ουραγός. Και δεν μας τιμά καθόλου».

Η ΕΕ μπαίνει μπροστά και οι άλλες περιοχές του πλανήτη ακολουθούν, ανέφερε φέρνοντας ως παράδειγμα τις πυρκαγιές στον Αμαζόνιο, όταν η Ευρώπη - όπως είπε - ξεσηκώθηκε και ανάγκασε τον Πρόεδρο της Βραζιλίας να αποδεχθεί την ξένη βοήθεια για την κατάσβεση των πυρκαγιών που έκαιγαν τα δάση. Σημείωσε δε ότι «η Ευρώπη ρυπαίνει μόνο κατά 10% τον κόσμο. Άρα, αν δεν υπάρξει μια παγκόσμια συμμαχία, οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Κίνα, η Ινδία, να μούνε όλοι

Ο επικεφαλής του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο, Ανδρέας Κεττής και κάτω, ο ευρωβουλευτής, Δημήτρης Παπαδάκης

οι παίκτες στο παιχνίδι, δεν μπορούμε να κάνουμε οτιδήποτε». Η Ευρώπη, συνέχισε ο κ. Παπαδάκης, παίρνει εκείνες τις πρωτοβουλίες και τις αποφάσεις που αναγκάζουν τους υπόλοιπους να ακολουθήσουν, εκφράζοντας ικανοποίηση για την είδηση ότι η Κίνα αποφάσισε να προχωρήσει σε μια δική της πράσινη συμφωνία. Η Ευρώπη, σημείωσε, παράγει καθαρή ενέργεια, ενώ η Κίνα και η Ινδία παράγουν ενέργεια με τον άνθρακα και ανοίγουν ορυχεία.

Στην Κύπρο, είπε ο Ευρωβουλευτής, πρέπει να περάσουμε άμεσα σε μέτρα, παρατηρώντας ότι στους δρόμους κυκλοφορούν ακόμα ρυπογόνα αυτοκίνητα παλιάς τεχνολογίας, κάτι που δεν βλέπουμε σε άλλες χώρες μέλη της ΕΕ. Σε άλλη του παρέμβαση ο Δημήτρης Παπαδάκης ανέφερε επίσης ότι η Κύπρος πρέπει να γίνει χώρα πρότυπο και επεσή-

μανε την ανάγκη δημιουργίας Υπουργείου Περιβάλλοντος, το οποίο θα μπορεί οριζόντια να παρέμβει σε ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος για να μπορέσουμε να υλοποιήσουμε τους θεωρητικούς στόχους που ήδη υπάρχουν.

Σημείωσε ότι η Κύπρος έχει πάρει μια πρώτη δόση 270 εκ ευρώ για την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής κρίσης. Παρεμβάσεις στην συζήτηση έκαναν ο Κώστας Χατζηπαναγιώτου, Διευθυντής Τμήματος Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για τα μέτρα που λαμβάνονται στην Κύπρο και η Ανθή Χαραλάμπους, Διευθύντρια Τμήματος Ενέργειας & Περιβάλλοντος της Ομοσπονδίας Εργοδοτών & Βιομηχάνων (ΟΕΒ) για τα μέτρα που λαμβάνονται στις επιχειρήσεις για να εναρμονιστούν με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας.

Ιερόθεος Παπαδόπουλος: «Είναι η απάντηση της ΕΕ για το μέλλον»

Ο επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, Ιερόθεος Παπαδόπουλος

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει να μειωθούν οι καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, αναβαθμίζοντας τον τρέχοντα στόχο μας για το 2030, που προβλέπει μείωση των εκπομπών κατά τουλάχιστον 40%, δήλωσε στην δική του ομιλία ο Επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, Ιερόθεος Παπαδόπουλος. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι η απάντηση της Ευρώπης για το μέλλον, μια βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποτυπώματα στον πλανήτη, ακόμα πιο φιλόδοξη από τους στόχους που έθεσε η Συμφωνία του Παρισιού πριν 5 χρόνια, πρόσθεσε. Η Ευρώπη, είπε, απέδειξε ότι όταν έχουμε ανάπτυξη δεν σημαίνει ότι πρέπει να ζημιώνει το περιβάλλον, λέγοντας ότι από το 1990 μέχρι το 2018 είχαμε στην Ευρώπη ανάπτυξη της τάξης του 61% και 23% μείωση των ρύπων το ίδιο διάστημα.

Ο στόχος του 2030, εξήγησε, είναι ενδιάμεσος ώστε να φτάσουμε στο 2050, 30 χρόνια από τώρα και να είμαστε η πρώτη κλιματικά ουδέτερη

περιοχή του πλανήτη. Καλούμε όλες τις χώρες να κάνουν το ίδιο, δήλωσε ο κ. Παπαδόπουλος, σημειώνοντας ότι αυτό σημαίνει πως θα έχουμε μια καλύτερη ποιότητα ζωής, ένα πιο προστατευμένο περιβάλλον, θα ισχύουν οι αρχές της κυκλικής οικονομίας με επαναχρησιμοποίηση προϊόντων ή ανακύκλωση. Η ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, ανέφερε, θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις να αλλάξουν το μοντέλο τους και τον τρόπο που σχεδιάζουν τα προϊόντα. Η Συμφωνία, είπε ο Ιερόθεος Παπαδόπουλος, περιλαμβάνει την προώθηση της καθαρής ενέργειας, προστασία της φύσης, η διαδικασία παραγωγής τροφίμων μέχρι την κατανάλωση πρέπει να γίνει με πιο περιβαλλοντικό τρόπο, διαμόρφωση ενεργειακά αποδοτικών κατοικιών, χρηματοδότηση πράσινων έργων, εξασφάλιση μετάβασης για όλους, εξάλειψη των ρύπων, πιο πράσινη βιομηχανία, ενεργειακά οχήματα και μέσα μαζικής μεταφοράς. Η Πράσινη Συμφωνία είναι αλληλένδετη με την Ψηφιακή Μετάβαση, πρόσθεσε, σημειώνοντας ότι αποτελεί πλαίσιο εφαρμογής για τα κράτη μέλη, ένας οδικός χάρτης.

ΑΡΜΕΚΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΓΕΛΑΔΩΝ

Αυτοματοποιημένα αρμεκτικά συστήματα αγελάδων με ηλεκτρονικούς μετρητές γάλακτος, πρόγραμμα διαχείρισης με αναγνώριση στην είσοδο η και σε κάθε σημείο. Παγίδευση γρήγορης εξόδου ανοξείδωτη η γαλβανιζέ με ανοξείδωτα ντουλάπια και κοπροσυλλέκτη. Το ανοξείδωτο προστατευτικό ποδιού, προστατεύει τον χειριστή από πιθανά χτυπήματα.

ΠΑΓΟΛΕΚΑΝΕΣ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Οι δεξαμενές ψύξης κλειστού τύπου σας εγγυόνται μια γρήγορη και οικονομική ψύξη. Είναι κατασκευασμένες για πολύ θερμά κλίματα έτσι ώστε στις ψηλές θερμοκρασίες να ψύχεται το γάλα γρήγορα και χωρίς κανένα πρόβλημα. Ο ηλεκτρονικός ογκομετρητής σας παρέχει μια ακριβής μέτρηση ενώ το πλήρες σύστημα πλύσης καθαρίζει και απολυμαίνει την δεξαμενή αυτόματα και χωρίς καμία επίβλεψη. Τα συστήματα συναγερωμών που διαθέτει σας ειδοποιούν για οτιδήποτε πρόβλημα προκύψει.

ΠΟΛΥΚΟΠΤΕΣ-ΑΝΑΜΕΙΚΤΕΣ ΤΡΟΦΗΣ

Οι πολυκόπτες-αναμείκτες ζωοτροφών είναι το ιδανικό εργαλείο γι' αυτούς που θέλουν να αυξήσουν την ποιότητα της τροφής τους. Διατίθενται σε δύο τύπους αυτοπροωθούμενοι και συρόμενοι.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

10 σπιτικά υλικά για φυσικό λίπασμα

΄Αξιοποιείστε άχρηστα υπολείμματα από την κουζίνα σας για τη φροντίδα του κήπου σας

Του Κώστα Λιονουδάκη

Γεωπόνου

www.mistikakipou.gr

Εκτός από τα λιπάσματα που βρίσκουμε σε γεωπονικά καταστήματα, υπάρχουν πολλά καθημερινά υλικά, οικιακά υπολείμματα που πολλές φορές τα πετάμε, χωρίς να γνωρίζουμε ότι αποτελούν φυσική πηγή θρεπτικών συστατικών για τα φυτά μας. Τα τσόφλια των αυγών, το γάλα που έληξε στο ψυγείο, το νερό όπου βράσαμε τα μακαρόνια και τα υπολείμματα από τον καφέ που πίνουμε είναι μερικά από τα υλικά που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να φτιάξουμε το δικό μας σπιτικό λίπασμα. Πολλά υλικά που χρησιμοποιούμε στην κουζίνα μας κρύβουν πλήθος θρεπτικών στοιχείων όπως το άζωτο, ο φώσφορος, το κάλιο, το μαγνήσιο, το ασβέστιο καθώς και ιχνοστοιχεία όπως ο σίδηρος, ψευδάργυρος και βόριο που μπορούμε να αξιοποιήσουμε ως φυσικό λίπασμα στην κηπουρική για να βοηθήσουμε τα φυτά μας να αναπτυχθούν.

Μπορούμε, λοιπόν, να αξιοποιήσουμε υλικά που υπάρχουν σε κάθε κουζίνα και αποτελούν φυσικό λίπασμα για τα φυτά, ανακυκλώνοντας φυτικά υπολείμματα και τροφές που θα πετούσαμε. Με αυτό τον τρόπο προσθέτουμε θρεπτικά συστατικά στα φυτά μας με οικολογικό τρόπο και παράλληλα μειώνουμε τον όγκο των απορριμάτων που δημιουργούμε στο σπίτι μας. Ας δούμε λοιπόν ποια υλικά από την κουζίνα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ως φυσικό λίπασμα για τα φυτά και ποια θρεπτικά συστατικά περιέχουν που είναι πολύ χρήσιμα στην κηπουρική.

1. Υπολείμματα καφέ

Δεν πετάμε τα υπολείμματα του καφέ όταν πίνουμε ελληνικό, εσπρέσο ή γαλλικό καφέ. Περιέχουν χρήσιμα θρεπτικά συστατικά για τα φυτά και ενισχύουν το χώμα με οργανική ουσία. Μπορούμε λοιπόν να τα βάλουμε στις γλάστρες μας ή να τα συγκεντρώσουμε και να τα χρησιμοποιήσουμε στον κήπο. Ακόμα και το ίδιο το ρόφημα του καφέ μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως λίπασμα σε οξύφιλα φυτά όπως η γαρδένια, η καμέλια, η ορτανσία και η αζαλέα. Δεν το παρακάνουμε, βέβαια, καθώς η συχνή προσθήκη μεγάλων ποσοτήτων υπολειμμάτων καφέ μπορεί να προκαλέσει κιτρινίσματα ή μάρανση των φυτών μας.

2. Φλούδες μπανάνας

Φάγαμε λαχταριστές και γευστικές μπανάνες και πετάξαμε τις φλούδες τους στα σκουπίδια; Μεγάλο λάθος. Οι φλούδες της μπανάνας περιέχουν θρεπτικά στοιχεία που χρειάζονται τα φυτά μας, κυρίως κάλιο σε μεγάλη ποσότητα και σε μικρότερες ποσότητες άζωτο, φώσφορο και μαγνήσιο. Το κάλιο είναι απαραίτητα τόσο για την καρποφορία των φυτών του λαχανόκηπου μας όσο και για τα καλλωπιστικά φυτά που έχουμε σε γλάστρες στο μπαλκόνι. Καθώς αποσυντίθεται οι φλούδες της μπανάνας στο χώμα, στην ουσία λειτουργούν ως ένα φυσικό λίπασμα βραδείας αποδέσμευσης για τα φυτά. Αξίζει να σημειώσουμε πως ο τεμαχισμός τους σε μικρότερα κομμάτια βοηθά στην ταχύτερη απορρόφηση των θρεπτικών στοιχείων τους από τα φυτά.

3. Γάλα που έληξε στο ψυγείο

Αν το γάλα έμεινε και έχει λήξει στο ψυγείο μας, δεν το πετάμε σε καμία περίπτωση. Το γάλα περιέχει σημαντική ποσότητα ασβεστίου που ενισχύει την ανάπτυξη και εξασφαλίζει τη δημιουργία ισχυρών κυτταρικών τοιχωμάτων στα φυτά. Μπορούμε, λοιπόν, να χρησιμοποιήσουμε το

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

γάλα στα φυτά ως διαφυλλικό λίπασμα για να αντιμετωπίσουμε το μαύρισμα στο κάτω μέρος των καρπών της ντομάτας που οφείλεται, κυρίως, σε έλλειψη ασβεστίου. Για τους διαφυλλικούς ψεκασμούς χρησιμοποιούμε γάλα πλήρες σε λιπαρά και το διαλύουμε σε νερό σε αναλογία 1:1. Ψεκάζουμε το φύλλωμα των φυτών όταν αρχίζουν να αναπτύσσονται οι καρποί και επαναλαμβάνουμε μετά από μία εβδομάδα.

4. Υπολείμματα τσαγιού

Αφού βράσουμε τα φύλλα του τσαγιού για να φτιάξουμε ένα ζεστό ρόφημα, μαζεύουμε τα υπολείμματα για να τα χρησιμοποιήσουμε ως φυσικό λίπασμα στα φυτά μας. Τα υπολείμματα από το τσάι έχουν υψηλή περιεκτικότητα σε άζωτο, και μικρότερη σε φώσφορο και κάλιο, τα απαραίτητα θρεπτικά στοιχεία για την ανάπτυξη των φυτών που έχουμε σε γλάστρες και στον κήπο. Επιπλέον, τα υπολείμματα των φύλλων του τσαγιού περιέχουν οργανική ουσία και βελτιώνουν την ποιότητα του χώματος προσφέροντας καλύτερη συγκράτηση της υγρασίας. Να σημειώσουμε ότι μπορούμε να προσθέσουμε τα υπολείμματα του τσαγιού μαζί με το φακελάκι, εφόσον είναι από υλικό που μπορεί να αποσυντεθεί.

5. Τσόφλια αυγών

Ένα ακόμη υλικό που χρησιμοποιούμε πολύ συχνά στην κουζίνα μας και μπορούμε να αξιοποιήσουμε στην κηπουρική είναι τα αυγά. Τα τσόφλια των αυγών περιέχουν ασβέστιο που χρειάζονται τα φυτά, αν και αποσυντίθενται με αργό ρυθμό που δεν καλύπτει τις άμεσες ανάγκες των φυτών σε ασβέστιο. Για την γρηγορότερη αποσύνθεση των τσοφλιών αυγών, καλό είναι να τα θρυμματίζουμε πριν σε ένα μπλέντερ ή με το χέρι μας. Ο πιο ενδεδειγμένος και αποτελεσματικός τρόπος για να αξιοποιήσουμε τα τσόφλια του αυγού στα φυτά είναι να τοποθετηθούν ως υλικό στον κομποστοποιητή μας για τη δημιουργία κομπόστ.

6. Όστρακα από θαλασσινά

Μύδια, στρείδια, χτένια και γενικότερα τα οστρακοειδή έχουν την τιμητική τους την περίοδο του καλοκαιριού. Πόσοι έχουν αναρωτηθεί αν μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το κέλυφος τους για τα φυτά του κήπου μας; Κι όμως, τα κελύφη των οστρακοειδών περιέχουν υψηλή περιεκτικότητα σε ανθρακικό ασβέστιο και μαγνήσιο. Μπορούμε να τα προσθέσουμε ως λίπασμα σε ντομάτες, πιπεριές και μελιτζάνες για την αντιμετώπιση της ξηρής κορυφής που προκαλεί μαυρίσματα στους καρπούς. Είναι σημαντικό να τα θρυμματίζουμε σε μικρά κομμάτια για να μπορέσουν να απορροφηθούν πιο γρήγορα από το χώμα και από τα φυτά μας.

7. Νερό από βράσιμο λαχανικών-ζυμαρικών

Κάθε φορά που βράζουμε χόρτα, λαχανικά, ζυμαρικά, πατάτες και αυγά, δεν πετάμε το νερό από το βράσιμο αλλά το κρατάμε για τα φυτά μας. Αφού αφήσουμε το νερό να κρυώσει, μπορούμε να ποτίσουμε τα λαχανικά μας στον κήπο ή και τα καλλωπιστικά φυτά που έχουμε σε γλάστρες στο μπαλκόνι μας. Με αυτόν τον τρόπο, όχι μόνο κάνουμε οικονομία στο νερό για το πότισμα, αλλά παράλληλα ενισχύουμε τα φυτά μας με θρεπτικά συστατικά. Στην ουσία, το νερό που μένει από το βράσιμο των

λαχανικών, των χόρτων, των ζυμαρικών των πατατών και των αυγών είναι ένα υγρό φυσικό λίπασμα που δυναμώνει τα φυτά μας και παράλληλα βελτιώνει το χώμα που τα έχουμε φυτέψει.

8. Στάχτη από τα ξύλα στο τζάκι

Πολλοί χρησιμοποιούν τη στάχτη από το τζάκι και τον ξυλόφουρνο για την αντιμετώπιση των σαλιγκαριών. Αυτό που λίγοι γνωρίζουν, είναι ότι η στάχτη μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπληρωματικά ως φυσικό λίπασμα στα φυτά του κήπου μας και στις γλάστρες του μπαλκονιού μας. Η στάχτη είναι πλούσια σε θρεπτικά στοιχεία όπως ασβέστιο, κάλιο και φώσφορο και είναι ιδανική για λίπασμα σε ντομάτες, φασόλια, σπανάκι, αρακάς, σκόρδα, πατάτες και αβοκάντο. Επίσης, η προσθήκη στάχτης στο έδαφος, κάνει το χώμα πιο αφράτο και βελτιώνει τον αερισμό του. Κατάλληλη εποχή για την ενσωμάτωση της στάχτης στον λαχανόκηπο ή στα καρποφόρα δέντρα είναι η περίοδος του χειμώνα, όπου παραχώνεται σε βάθος 10-20 εκατοστών.

9. Τσόφλια ξηρών καρπών

Όσοι τρώμε ξηρούς καρπούς συχνά, όπως φυστίκια, καρύδια, αμύγδαλα, πασατέμπο και πλιόσπορους, πρέπει να γνωρίζουμε πως τα τσόφλια από τους ξηρούς καρπούς προσφέρουν αρκετά θρεπτικά συστατικά και οργανική ουσία στο χώμα των φυτών. Μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε ως φυσικό λίπασμα και να τα ενσω-

ματώσουμε στο χώμα, αν και αργούν πολύ καιρό για να αποδομηθούν ακόμα και αν τα σπάσουμε σε μικρά κομμάτια. Μία εναλλακτική αξιοποίησή τους χωρίς να τα θρυμματίσουμε, είναι να τα βάλουμε στη βάση μίας γλάστρας αντί για χαλίκια, ώστε να εξασφαλίσουμε καλύτερη απομάκρυνση του νερού κατά το πότισμα.

10. Υπολείμματα αρωματικών και βοτάνων

Και για το τέλος, τα υπολείμματα μετά το βράσιμο από τα αγαπημένα μας αρωματικά φυτά και βότανα, όπως η ματζουράνα, το δίκταμο και το φασκόμυλο. Τα υπολείμματα των αρωματικών φυτών και των βοτάνων μπορούμε να τα ενσωματώσουμε στο χώμα συμπληρωματικά ως λίπασμα, καθώς περιέχουν άζωτο και άλλα θρεπτικά στοιχεία. Αν έχουμε βράσει και τους ξυλώδεις βλαστούς των αρωματικών φυτών μαζί με τα φύλλα και τα άνθη, καλύτερα να τους τεμαχίσουμε στο μπλέντερ πριν τους ενσωματώσουμε στο χώμα για τα ταχύτερη απορρόφηση από τα φυτά μας.

Και ένα μυστικό

Τα σπιτικά υλικά που αναφέραμε χρησιμοποιούνται για να εμπλουτίσουμε το χώμα με θρεπτικά στοιχεία και οργανική ουσία. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι ποσότητες των θρεπτικών συστατικών που παρέχουν δε μπορούν να καλύψουν πλήρως τις ανάγκες των φυτών και επομένως λειτουργούν συμπληρωματικά με τη βασική λίπανση που κάνουμε με άλλα λιπάσματα.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ

Πηγή: Εικονικό Μουσείο Κυπριακών Τροφίμων και Διατροφής <http://foodmuseum.cs.ucy.ac.cy>

Το χαλούμι στη διατροφή των Κυπρίων

Το εθνικό τυρί της Κύπρου, που αποτελεί τη σημαία της αυθεντικής κυπριακής κουζίνας

Φρέσκο ή ώριμο, το χαλούμι θεωρείται σήμερα η σημαία της αυθεντικής κυπριακής κουζίνας. Για αιώνες, το τυρί αυτό κατέχει ξεχωριστή θέση στο κυπριακό διαιτολόγιο και συνεχίζει να αποτελεί μέρος των καθημερινών μας διατροφικών συνθειών. Το χαλούμι δεν είναι απλά ένα προϊόν της Κύπρου αλλά αποτελεί μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου αφού η παρασκευή του συνδέεται άμεσα με την παραδοσιακή αγροτική ζωή και την κοινωνική αλληλεγγύη που χαρακτηρίζει ακόμη και σήμερα τα χωριά της Κύπρου.

Το χαλούμι είναι ένα προϊόν που διαμέσου των αιώνων κατέχει ξεχωριστή θέση στο διαιτολόγιο των Κυπρίων. Η παρασκευή χαλουμιού συνεχίζει να γίνεται ακόμη και σήμερα με τον παραδοσιακό τρόπο. Οι Κύπριοι, ενήλικες και παιδιά, τόσο στα χωριά όσο και στις πόλεις, χρησιμοποιούν το χαλούμι καθημερινά και το αξιοποιούν με πολλούς τρόπους στην διατροφή τους. Το χαλούμι σερβίρεται είτε ως φρέσκο, είτε ως ώριμο. Τους θερμούς καλοκαιρινούς μήνες οι Κύπριοι καταναλώνουν το ώριμο κυρίως χαλούμι με κρύο καρπούζι,

το οποίο αποτελεί ένα πλήρες και συνάμα ελαφρύ μεσημεριανό ή βραδινό γεύμα. Τους χειμερινούς μήνες, το χαλούμι συνοδεύει ένα άλλο παραδοσιακό πιάτο, τη σούπα τραχανά. Ο τραχανάς συνεχίζει να αποτελεί την παραδοσιακή σούπα του χειμώνα, της οποίας το χαλούμι είναι απαραίτητο συστατικό που σερβίρεται προς το τέλος της ετοιμασίας της σούπας ή κατά το σερβίρισμα της. Επίσης, το χαλούμι όταν σερβίρεται με μέλι και καρυδόψιχα αποτελεί ένα εύγευστο επιδόρπιο. Τέλος, αρκετά παραδοσιακά παρασκευάσματα, όπως οι χαλουμόπιπτες και τα πουρέκια του χαλουμιού φτιάχνονται με την προσθήκη σε ζύμη ώριμου ή φρέσκου χαλουμιού. Το χαλούμι επίσης καταναλώνεται τηγανισμένο, ψημένο στο φούρνο ή σε φέτες στη σχάρα, όπου το εσωτερικό τους μαλακώνει ενώ στο εξωτερικό δημιουργείται μια ξεροψημένη και συνάμα εύγευστη κρούστα. Η δυνατότητα σερβίρισματος ψημένου χαλουμιού οφείλεται στην ιδιότητα του να μη λιώνει σε ψηλές θερμοκρασίες (κάτι που οφείλεται στη διαδικασία παραγωγής του), η οποία το κάνει να ξεχωρίζει από τα άλλα τυριά.

Demetriades handling

Your reliable partner!

DuroCar

Combijet

MERLO

Linde Material Handling

Linde

**YOUR FIRST CHOICE FOR INDUSTRIAL SOLUTIONS!
SALES - RENTALS - SERVICE**

- Καινούργια και Μεταχειρισμένα Φόρκλιφτ όλων των τύπων και ειδών
- Καινούργια μεταχειρισμένα τηλεσκοπικά μηχανήματα Merlo

- Ράφια Αποθήκης
- Επαγγελματικός σχεδιασμός για αποθηκευτικούς χώρους
- Βιομηχανικές Πόρτες, Στέγαστρα και Ράμπες (Logistic Equipment)

- Εξοπλισμός Καθαρισμού
- Βιομηχανικές σκούπες, Σάρωθρα και Σφουγγαρίστρες
- Αυτοκινητάκια για γήπεδα γκολφ και ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις

handling
Αγοράστε

rentals
Ενοικιάστε

service & parts
Επιδιορθώστε

Demetriades Group of Companies Ltd:
Falea & Koutsoventi Corner, Ag. Athanasios Industrial Area, Lemesos
P.O. Box 59617, 4011 Lemesos Cyprus

FREE PHONE: 77777886
smc.hd@demetriadesgroup.com
www.demetriadeshandling.com

Find us on
Facebook

MEMBER OF:

Demetriades group

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ & ΚΑΛΗ ΖΩΗ

SOS για το περιβάλλον της Κύπρου

Απειλητική η κλιματική κρίση, τονίζει η ερευνήτρια στο Κέντρο Αριστείας RISE, Μαρίνα Νεοφύτου

Κυριακή Χριστοδούλου

Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων

Οποιοσδήποτε πολιτικές και στρατηγικές για την κλιματική αλλαγή απαιτούν τη δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών παρακολούθησης, προκειμένου να συλλέγονται τα αναγκαία δεδομένα που να επιτρέπουν την αξιολόγηση της εφαρμογής των πολιτικών αυτών και της αποτελεσματικότητάς τους, λέει στο Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΚΥΠΕ) η ερευνήτρια στο κέντρο αριστείας RISE, Μαρίνα Νεοφύτου.

Η κ. Νεοφύτου μίλησε στο Πρακτορείο με αφορμή πρόσφατο συνέδριο που φιλοξένησε το RISE με τίτλο «Digital Twins for Sustainability» στο πλαίσιο του EnviroInfo 2020. Το EnviroInfo είναι μια διεθνής και διεπιστημονική σειρά συνεδρίων για κορυφαίες περιβαλλοντικές τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών, που σχετίζονται με το περιβάλλον. Το κύριο θέμα του EnviroInfo2020 ήταν η αναδυόμενη ερευνητική ιδέα των ψηφιακών διδύμων, φυσικών ή αστικών περιβαλλόντων και διαδικασιών, προς την αειφορία και την προηγμένη νομοσύνη. Η κ. Νεοφύτου εξηγεί πως η ανάλυση των δεδομένων μπορεί να στέλνει έγκαιρες προειδοποιήσεις στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και στο κοινό και μπορούν (τα δεδομένα) να συμβάλουν στην αποφυγή μεγάλων φυσικών και οικονομικών ζημιών, σε μεταγενέστερο στάδιο. Η ερευνήτρια στο RISE εξηγεί πως οι πόλεις είναι πολύπλοκα συστήματα που συνδέονται με οικονομικές, οικολογικές

και δημογραφικές συνθήκες και παραμέτρους και για την καλύτερη κατανόηση αυτών των συστημάτων, αναπτύσσονται ψηφιακά δίδυμα της πόλης.

«Τα ψηφιακά δίδυμα είναι ουσιαστικά ρεαλιστικά μοντέλα υπολογιστών που είναι ικανά να προσομοιώσουν τη λειτουργία μιας πόλης σε υψηλό επίπεδο λεπτομέρειας.

Με τη χρήση αισθητήρων και άλλων ψηφιακών εργαλείων για την παραγωγή δε-

δομένων υψηλής ποιότητας, οι ερευνητές μπορούν να συλλέγουν πληροφορίες για ένα μεγάλο αριθμό παραμέτρων μιας πόλης, όπως την ποιότητα του αέρα, τη ροή της κυκλοφορίας οχημάτων και πεζών και πολλών άλλων διαστάσεων της αστικής ζωής», αναφέρει.

Όπως λέει, με τη χρήση αυτών των μοντέλων μπορούμε να προσομοιώσουμε και να κατανοήσουμε τις πολύπλοκες αλληλεπιδράσεις τους. «Μπορούμε για πα-

ράδειγμα να δούμε πώς μια αλλαγή στο κυκλοφοριακό σύστημα θα μπορούσε να επηρεάσει την ποιότητα του αέρα και τους χρόνους διακίνησης των πολιτών -ή πως η φύτευση δέντρων θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα του αέρα της πόλης.

Η χρήση αυτών των συστημάτων μπορεί να βοηθήσει τους αρμοδίους να δουν πώς οι αποφάσεις τους θα επηρεάσουν την πόλη και τους πολίτες της και τους βοηθούν να λάβουν τις καλύτερες αποφάσεις», αναφέρει.

Το συνέδριο δεν καταπιάστηκε με την παρούσα πανδημία του COVID-19 και πώς αυτή σχετίζεται με τη συμπεριφορά του ανθρώπου προς το φυσικό του περιβάλλον, τα ζώα και την έντονη ανθρώπινη δραστηριότητα, ωστόσο η κ. Νεοφύτου σημειώνει πως η ανθρώπινη δραστηριότητα και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, έχουν άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία με τρανταχτό παράδειγμα την ατμοσφαιρική ρύπανση που συνδέεται με 600 με 800 πρόωρους θανάτους στην Κύπρο.

«Χρειαζόμαστε ακόμα μεγαλύτερο έλεγχο ως προς την παραγωγή και κατανάλωση τροφής, με περισσότερους, πιο ορθούς και επεξηγηματικούς ελέγχους σε όλη τη διάρκεια της αλυσίδας, από την φάρμα στο πιάτο του καταναλωτή.

Η στροφή προς την χορτοφαγία θα αμβλύνει και θα μειώσει την πιθανότητα μελλοντικών ιών που προέρχονται από ζώα, ενώ θα ανακουφίσει κάπως τη μεγάλη πίεση που δέχονται τα οικοσυστήματα από την κτηνοτροφία», αναφέρει.

Ερχονται δύσκολα χρόνια στην περιοχή της Μεσογείου

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την Κύπρο που βρίσκεται σε μια περιοχή του πλανήτη (Μεσόγειος) με πολύ οξύ το πρόβλημα της κλιματικής κρίσης και για το ποιες πολιτικές και στρατηγικές θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή για να ελαχιστοποιήσουμε το πρόβλημα, η κ. Νεοφύτου απαντά ότι σύμφωνα με την επιστημονική κοινότητα η κλιματική αλλαγή φαίνεται να είναι αδιαμφισβήτητη και η Μεσογειακή λεκάνη αναμένεται να βιώσει τις πιο δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. «Ως εκ τούτου, η Κύπρος προβλέπεται να αντιμετωπίσει οξύ πρόβλημα από την κλιματική αλλαγή με σημαντικές αυξήσεις της θερμοκρασίας και μείωση των επιπέδων βροχόπτωσης. Θα πρέπει να αναμένονται σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις τις επόμενες δεκαετίες σε διάφορους τομείς όπως της ύδρευσης, της γεωργικής παραγωγής, της υγείας, του περιβάλλοντος, της ενέργειας, του τουρισμού κ.ά», αναφέρει. Όπως εξήγησε, για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι σημαντικό να υιοθετηθούν και να εφαρμοστούν μέτρα το συντομότερο δυνατό. Τα μέτρα αυτά χωρίζονται σε δύο

κύριες κατηγορίες, σε αυτά που αποσκοπούν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και σε όσα αποβλέπουν στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Τονίζει πως προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί φυσικά στα μέτρα και πολιτικές μετριασμού αφού σκοπό έχουν την ανάσχεση της κλιματικής αλλαγής. Τέτοιες πολιτικές και μέτρα μπορεί να αφορούν, μεταξύ άλλων: Τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, την αύξηση του μεριδίου των ΑΠΕ στην κατανάλωση ενέργειας, την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, την προώθηση μιας βιώσιμης γεωργίας και κτηνοτροφίας, την προώθηση της εξοικονόμησης πόρων και της ανακύκλωσης, την προώθηση των βιώσιμων μεταφορών, την κυκλική οικονομία, τις έξυπνες και πράσινες πόλεις, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την καλλιέργεια κουλτούρας.

Η κ. Νεοφύτου ρωτήθηκε για την στρατηγική για ανάπτυξη του αστικού περιβάλλοντος στη Λευκωσία και σε άλλες πόλεις της Κύπρου και κατά πόσο αυτή κινείται προς την ορθή κατεύθυνση αλλά και για την πολιτική των ψηλών

κτιρίων. «Από αυτά που γνωρίζω τουλάχιστον για το Δήμο Λευκωσίας η στρατηγική ανάπτυξης του αστικού περιβάλλοντος κινείται προς την ορθή κατεύθυνση, αφού έχει ως κύριο στόχο τη ολοκληρωμένη βιώσιμη αστική ανάπτυξη που περιλαμβάνει δράσεις βιώσιμης κινητικότητας, βιοκλιματικό σχεδιασμό και έξυπνης πόλης», αναφέρει.

Σύμφωνα με την κ. Νεοφύτου, επιπλέον, μέσα από την εφαρμογή της στρατηγικής έξυπνης πόλης στο Δήμο Λευκωσίας θα υπάρχει δυνατότητα καταγραφής δεδομένων που αφορούν το περιβάλλον, την ενέργεια, τον αέρα και σε συνδυασμό με την υλοποίηση του έργου iNicosia του κέντρου Αριστείας RISE, που προνοεί για τη δημιουργία ενός δίδυμου της πόλης θα μπορούμε να σχεδιάσουμε πολιτικές που θα προσαρμόζονται και να ανταποκρίνονται στα δεδομένα της πόλης και στις αυξανόμενες ανάγκες των δημοτών και των επιχειρήσεων της. Για την πολιτική των ψηλών κτιρίων περιορίστηκε να πει ότι είναι ωφέλιμη, όταν γίνεται με ένα καλά μελετημένο σχεδιασμό που θα λαμβάνει υπόψη τις χρήσεις στην πόλη.

60 χρόνια ιστορίας

ΣΟΠΑΖ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ ΛΤΔ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1961